

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Cyrlometodějská teologická fakulta

Katedra pastorální a spirituální teologie

Zdeňka Turková

**Modlitební praxe Schönstattského hnutí
aplikovaná v životě rodiny**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: ThLic. Marta Lucie Cincialová, Th.D.

Studijní Obor: Teologické nauky

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů.

V Olomouci 12. dubna 2016

.....

Zdeňka Turková

Ráda bych poděkovala ThLic. Martě Cincialové, Th.D. za odbornou pomoc, cenné rady a podněty při vytváření této práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1. SCHÖNSTATTSKÉ HNUTÍ	8
1.1 Místo vzniku Schönstattského hnutí.....	8
1.1.1 Zakladatel P. Josef Kentenich.....	8
1.2 Charakteristické prvky spirituality Schönstattského hnutí.....	12
1.2.1 Schönstattská úmluva lásky.....	12
1.2.2 Milostný obraz.....	14
1.2.3 Poutní milosti.....	15
1.3 Centrum Schönstattského hnutí v České republice	16
1.4 Struktura Schönstattsském hnutí.....	18
2. MODLITBA ŽENY, MATKY V SCHÖNSTATTSKÉM HNUTÍ	20
2.1 Význam modlitby v životě křesťana	20
2.2 Úloha ženy, matky.....	22
2.2.1 Spiritualita ženy.....	23
2.2.2 Mateřství ženy.....	24
2.2.3 Srdce ženy.....	25
2.2.4 Vnitřní postoj ženy při modlitbě.....	26
2.3 Modlitba ženy, matky v Schönstattsském hnutí	27
2.3.1 Modlitba ve společenství	28
2.3.2 Modlitby spojené s Schönstattským hnutím	29

3. RODINA JAKO MODLITEBNÍ SPOLEČENSTVÍ	30
3.1 Křesťanská rodina	30
3.1.1 Rodinná spiritualita.....	32
3.1.2 Modlitba v rodině	33
3.1.3 Cesta manželů.....	34
3.2 Institut Schönstattských rodin	35
3.2.1 Manželská spiritualita	36
3.3. Domácí svatyňka	37
3.3.1 Putovní svatyňka.....	37
3.3.1.1 Průběh v praxi	39
ZÁVĚR	41
ANOTACE	43
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	45
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	49
PŘÍLOHY	50

ÚVOD

Základy modlitby vychází z rodiny. V průběhu života se osvojí určitý modlitební způsob, otázka nastává, zda je dostačující nebo je potřeba motivace a hledání dalších možností jak prohloubit vztah k Bohu.

V bakalářské práci bude pojednáno o modlitbách a modlitební praxi, jež vychází z Schönstattského hnutí. Téma nebylo vybráno náhodně, inspirací mi byla osobní zkušenost. Od srpna roku 2014 je součástí farnosti Horní Studénky, kde žiji, putovní svatyňka a naše rodina se stala jednou z deseti rodin, které jsou zapojeny do putovního okruhu. Často jsem přemýšlela nad otázkou modlitby v rodině. Po zapojení do této pastorační iniciativy mě otázky ještě více podnítily k zamyšlení se nad možnostmi a způsoby modlitby.

Cílem práce bude představit Schönstattské hnutí a ukázat způsoby zapojení se do schönstattské rodiny, pokusíme se přiblížit a vyzvednout modlitební praxi, jejíž základ se odvíjí od modlitby „malého zasvěcení“. Své poznatky budu čerpat zejména z bibliografie vycházející od zakladatele hnutí P. Josefa Kentenicha. Od vzniku Schönstattského hnutí se vztah modlitby a hnutí rozrůstá a přes nové pastorační iniciativy prohlubuje.

Struktura této práce se rozčleňuje do tří základních kapitol. V první kapitole bude představen zakladatel Schönstattského hnutí P. Josef Kentenich. Přiblížíme si jak místo vzniku tak i zakladatelovu počáteční myšlenku, jež ho dlouze provázela před samotným započatím díla. Součástí první kapitoly bude vysvětlení charakteristických prvků typických pro schönstattskou spiritualitu. Představíme si místo, kde vznikl počátek dějin české „schönstattské rodiny“. V závěru této kapitoly bude popsána struktura Schönstattského hnutí.

Vztah ženy k modlitbě je popsán v kapitole následující. Žena vystupuje jako matka, jež je součástí společenství schönstattské rodiny. Úvod kapitoly je obecný a chce ukázat na křesťanský význam modlitby. Úloha ženy a matky je vyzdvížena z pohledu Bible. Bude pojednáno o aspektech, které jsou pro ženu charakteristické, a poukážeme na nejdůležitější složku ženské identity. Podstatou této kapitoly je modlitba ženy ve společenství maminek. Budou představeny modlitby, které se vážou k Schönstattskému hnutí.

Třetí část se zabývá rodinou jako modlitebním společenstvím. Křesťanská rodina je důležitým místem rozvoje osobnosti a základů víry. Schönstattská rodina ukazuje možnosti vzájemného růstu svých členů jak v modlitbě, tak ve výchově. Součástí této kapitoly bude pojednání o rodinné a o manželské spiritualitě. Bude představena praktická možnost společné manželské modlitby, jenž vede k prohloubení manželského vztahu a neopomeneme představit Institut schönstattských rodin. Konec kapitoly patří putovním svatyňkám. Objasníme si smysl tohoto výchovného a pastoračního prvku a popíšeme, jak vypadá průběh v praxi.

Věřím, že bude práce přínosná a pro čtenáře obohacující.

1.SCHÖNSTATTSKÉ HNUTÍ

V první kapitole se obeznámíme se vznikem a historií Schönstattského hnutí. Představíme zakladatele hnutí a otce tohoto velkého díla, patera Josefa Kentenicha. Podrobněji se seznámíme s prvky, které jsou charakteristické pro spiritualitu Schönstattského hnutí, představíme centrum v České republice a na závěr budou popsána jednotlivá společenství Schönstattského hnutí.

1.1. Místo vzniku Schönstattského hnutí

Schönstattské hnutí vzniklo 18. října 1914 v Německu. Je to katolické hnutí, které žije evangeliem Ježíše Krista¹ a chce přispět k obnově církve a společnosti. Charakteristikou hnutí je hnutí obnovy, místo milosti a jeho vynikající spiritualita v rámci katolické církve. Název hnutí se odvíjí dle místa svého původu, podle malého Schönstattského údolí v okolí řeky Rýn v středozápadní části Německa. Nachází se východně od města Vallendar na Rýnu, přibližně 90 km jižně od Kolína a stejně tak daleko na západ od Frankfurtu. Slovo „Schönstatt“ je složeno ze dvou německých slov: schön – „krásný, nádherný“ a statt – místo“. Nejstarší historická zpráva o tomto místě je uvedena pod názvem „eyne schöne statt“ a pochází z roku 1143.²

1.1.1. Zakladatel P. Josef Kentenich

Pater Josef Kentenich se narodil 16. listopadu 1885 v Gymnichu u Kolína nad Rýnem jako nemanželské dítě Kathariny Kentenichové a Matthiase Josefa Koepa. Spolu se svou matkou žil Josef u svých prarodičů v Gymnichu. Josefův otec s nimi neudržoval po celý život žádné kontakty. Mladý Josef byl od útlého dětství ovlivňován sociálně křesťanským cítěním a náboženskými zvyky prarodičů.³ Životní situace svobodné, mladé maminky Kathariny byla obtížná. Pro uživení sebe a syna byla nucena pracovat. Bezradná

¹ NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 9.

² NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 12.

³ Srov. SCHLICKMANOVÁ, D. M. *Skrytá léta*. (M. Riedlová, překl.) Rosice: Gloria, 2011, s. 17-44.

se v nelehké situaci obrátila s pomocí ke svému zpovědníku faráři Savelsovi.⁴ Tento kněz jí doporučil svěřením chlapce do sirotčince svatého Vincence.

12. duben roku 1894 se stává pro Josefa Kentenicha zlomovým. Svou ztrápenou matkou je přiveden do sirotčince v Oberhausenu. Rozloučení probíhá v kapli před sochou Panny Marie, kde maminka předává svého syna Matce Boží. Sundání řetízku s křížkem a zavěšení ho Panně Marii kolem krku bylo gesto, které se hluboce dotklo srdce devítiletého Josefa. Po jednačtyřiceti letech svého života, v den svého stříbrného kněžského jubilea v promluvě říká: „Moje výchova byla dílem Panny Marie. Žádný člověk neměl na mne vliv, který by mě hluboce vnitřně zasahoval. Od mého devátého roku mne ona osobně formovala a utvářela.“⁵

Životní cesta a touha mladého Josefa směřovala ke kněžskému povolání. Situaci měl ale ztíženou tím, že vyrůstal bez otce a byl poznamenán nemanželským původem. Předpisy té doby nedovolovaly synům svobodných matek stát se knězem. S pomocí faráře Savelse se dostal k misijní společnosti na pallotinskou⁶ kolej v Ehrenbreitsteinu u Koblence, kde nastoupil v září roku 1899. Společnost vzdělávala misionáře pro Kamerun a pro Josefa to znamenalo přiblížení se kněžskému povolání. 24. září 1904 započal frater⁷ Josef Kentenich studia teologie v noviciátu v Limburgu, který byl dle dané praxe řádových společenství charakterizován životem v ústraní. Student byl nadaný a ctižádostivý a ne vždy se ztotožňoval s přednášeným výkladem. Během studia docházelo mezi Josefem a profesory k duchovním sporům. Vnitřně toužil po samostatnosti a svobodném rozhodování. Jeho osobitý, někdy i kritický postoj nebyl v oblibě u některých profesorů.

V roce 1902 onemocněl tuberkulózou a dle závěru provinční rady v Limburgu měl počátkem dubna 1907 frater Kentenich přerušit až do podzimu svá studia. I přes úspěšné složení zkoušek nebyl v roce 1909 provinční radou připuštěn k věčným slibům. Rada posuzovala a schvalovala připuštění každého seminaristy k věčným slibům a následnému vysvěcení. Třemi profesory z pěti byly vzneseny pochybnosti a to byl důvod pro nepřipuštění k věčným slibům. Jednomu z pallotinů, který byl Josefu Kentenichovi nakloněn, se nakonec podařilo výsledek hlasování obrátit, a tak byl student ke slibům

⁴ Srov. SCHLICKMANOVÁ, D. M. *Skrytá léta*. (M. Riedlová, překl.) Rosice: Gloria, 2011, s. 73.

⁵ URIBURU, E. *Říkají mu otec*. Rosice u Brna: Schönstattské sestry Mariiny, 1997, s. 20.

⁶ Misijní společnost založil italský světec Vincenc Palotti, srov. SCHAUBER, V. a SCHINDLER, H.M. *Rok se svatými*, s. 32.

⁷ Frater - řeholní bratr.

i kněžskému svěcení připuštěn. Na kněze byl vysvěcen až 8. července 1910 v kapli Misijního domu v Limburgu.⁸

Od září roku 1911 působil jako učitel latiny a němčiny v pallotinském semináři v Ehrenbreitsteinu. Svým studentům se snažil být učitelem i vychovatelem, od začátku pracoval vlastním stylem. Jeho pedagogické nadání provázela mírnost, moudrost a důslednost v požadavcích a jednání. Ke konci října roku 1912 byl jmenován spirituálem pallotinského semináře v Schönstattě. Studentům se představil a přátelsky vyjádřil, že se jim dává zcela k dispozici se vším, co je a co má, že jim dává celé své srdce. V zahajovací přednášce se mj. vyjádřil slovy: „Chceme se učit sami sebe vychovávat pod ochrannou Panny Marie v pevné svobodné kněžské charaktery.“⁹ Každý musí začít s výchovou sám u sebe. Sebevýchova byla svěřena pod ochranu Panny Marie.¹⁰

Sedmadvacetiletý kněz chtěl studenty spojit v organizaci, která by prohloubila jejich iniciativu a schopnosti. Jeho představě nejvíce odpovídala organizace podle vzoru mariánských družin. U představených neměla tato myšlenka kladnou odezvu. Studenti se začali scházet v kroužku „Misijní sdružení“. Spirituál dělal studentům pravidelné přednášky „instrukce“, díky kterým se společenství upevňovalo a představenými bylo souhlasně schváleno. Studentská mariánská družina vznikla 19. dubna 1914. V promluvě bylo Paterem Kentenichem zdůrazněno: „Chceme nalézt Ježíše a Marii. Posledním cílem není Maria, ale Ježíš! Bez výhrady se zasvěcujeme nejblahoslavenější Panně, aby nás vedla ke svému božskému Synu. Skrze Marii k Ježíši! To je ve zkratce vyjádřený cíl mariánské družiny.“¹¹

Začátek mariánské družiny spadá do období evropského napětí zapříčiněného I.světovou válkou. Ač nebyla tato životní epocha jednoduchá, chlapci si udrželi velký duchovní život. Především díky podstatným impulsům se dílo začínalo rozvíjet. Jedním z příznivých podnětů bylo svěření staré kapličky sv. Michaela sodálům¹². Kaplička byla do té doby skladištěm zahradního náčiní. Tento dar se přímo nabízel na vytvoření místa milosti. Dalším podnětem, který P. Kentenicha inspiroval, byl uveřejněný

⁸ Srov. SCHLICKMANOVÁ, D. M. *Skrytá léta*. (M. Riedlová, překl.) Rosice: Gloria, 2011, s. 97-219.

⁹ Srov. KENTENICH, J. *Schönstatt - zakládací listiny*. Brno: CENTA spol. s. r.o., 2014, s. 7.

¹⁰ Tato zahajovací přednáška je jedním z důležitých dokladů Schönstattského hnutí. Jedná se o proslov, který pronesl P. Kentenich 27. října 1912, když se stal spirituálem v Schönstattu. Tento proslov je uváděn jako „Předzakládací listina“.

¹¹ URIBURU, E. *Říkají mu otec*. Rosice u Brna: Schönstattské sestry Mariiny, 1997, s. 41.

¹² Sodál – člen katolického bratrstva nebo kongregace.

článek v novinách „*Die Allgemeine Rundschau*“, který vyšel P. Cyprianu Frölichovi dne 18. července 1914. Článek o svatyni Panny Marie v Pompejích popisoval vznik svatyně, které nepředcházelo žádné neobvyklé zjevení nebo mimořádný jev. Za zrodem této svatyně stál italský právník Bartolo Longo. Dané podněty u Patera Kentenicha vzbuzovaly otázku, zda mu tím Bůh něco naznačuje skrze tato vnější znamení.¹³

Období od 18. července do 18. října 1914 bylo nejtěžší dobou v životě zakladatele Schönstattu. Hledal Boží vůli, kladl si otázky, jaký záměr má Bůh se Schönstattem a přemýšlel, co bude se studenty, kteří budou muset odejít do války.

Téhož dne se studenti poprvé sešli ve vyzdobené, opravené kapličky a zakladatel studentům vznikající mariánské kongregace svěřil své myšlenky. Podělil se o to, co ho podněcovalo pokaždé ke stejné otázce: Zamýšlí Bůh něco s tímto místem, s touto malou společností? Přednesl svůj plán s výzvou k Panně Marii, s touhou, aby z nově nabyté kaple vzniklo poutní a milostné mariánské místo. Nabídl jí úsilí o vlastní posvěcení, které mělo jako „něžné násilí“ přimět Pannu Marii, aby jejich kapličku učinila místem svého zvláštního působení, poutním místem. Pater Kentenich cítil, že ho Boží prozřetelnost povolala k vychovávání těch, kteří mu byli svěření podle příkladu Panny Marie, a tak spoluvytvářet nový křesťanský společenský řád. Tato přednáška vešla do dějin jako *Zakládací listina Schönstattu* a chvíle uzavření úmluvy lásky s P. Marií.¹⁴ „Uzavřu s nimi smlouvu pokoje... a v jejich středu zřídím svou svatyni navěky.“ (Ez 37,26). Slova proroka Ezechiela se naplnila novým způsobem a v nové úrovni. Od pradávna jsou svatyně místy, kde je nebe blíže zemi, kde i Bůh je člověku blíže než kdekoli jinde.

Pater Kentenich se stal charismatickým vychovatelem, obětavým duchovním otcem a zakladatelem rozsáhlého mezinárodního díla, jež zahrnuje kněžská i laická společenství. Dvěma těžkými zkouškami si prošel v letech 1941 až 1945 ve vězení gestapa v Koblenci a v koncentračním táboře v Dachau.¹⁵ V období let 1951 až 1965 bylo jeho dílo podrobno detailnímu zkoumání ze strany Církve a v tomto čtrnáctiletém období žil pater Kentenich v exilu v Milwaukee.¹⁶ Po audienci u papeže Pavla VI. dne 22. prosince 1965 se směl vrátit zpět do Schönstattu. 15. září 1968 umírá po skončení mše svaté v kostele Nejsvětější Trojice v Schönstattě.

¹³ Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 38-39.

¹⁴ Srov. URIBURU, E. *Říkájí mu otec*. Rosice u Brna: Schönstattské sestry Mariiny, 1997, s. 43.

¹⁵ 16. července 1942 vytvořil v Dachau základy pro „dílo schönstattských rodin“ a sekulární institut Schönstattských Mariiných bratrů.

¹⁶ Milwaukee - město v americkém státě Wisconsin.

1.2. Charakteristické prvky spirituality Schönstattskeho hnutí

V Božím plánu lásky patří od vykoupení světa Ježíš a Maria k sobě. Prostřednictvím Písma svatého Starého a Nového zákona vidíme, že Maria jako matka Spasitelova má v plánu spásy svou úlohu. (srov. LG 55)¹⁷. Tak viděl i otec Kentenich v Marii, Matce Boží vzor člověka v jeho vztahu k Bohu.

1.2.1. Schönstattska úmluva lásky

Úmluva lásky je jako obnova křestní smlouvy. U křtu se mezi Kristem a duší uzavírá úmluva, která poskytuje smluvní práva, ale zároveň ukládá oběma partnerům smluvní povinnosti. Duchem víry sděluje, že obsahem úmluvy jsou tři důležité prvky. Prvek vyvlastnění, přivlastnění a osvojení. Křtem je křesťan vyňat ze světa, patří Pánu. Tímto okamžikem mu byl předán a on si ho přisvojil a osvojil.¹⁸

Základem schönstattske spirituality¹⁹ je úmluva s Pannou Marií, které bylo nabídnuto úsilí o svatost zakladatelem P. Kentenichem a zakládající generací studentů. Panna Maria byla požádána, aby přebývala v kapli sv. Michaela jako matka a vychovatelka, a proměnila ji v poutní místo i v jejich „kolébku svatosti“.²⁰ Od svého historického vzniku je úmluva lásky s Pannou Marií projevem hlubokého obnovení, upevnění a zajištění křestní úmluvy. Je to smlouva s Kristem a Trojjediným Bohem.

Matka Boží je v Schönstattu uctívána pod titulem Matka Tříkrát Podivuhodná, Vítězná Královna Schönstattska. Tento název bývá zkracován na „Matka Tříkrát Podivuhodná“, latinsky „Mater ter admirabilis“ a odtud používaná zkratka MTA. Původ tohoto titulu je datován od roku 1604 a váže se k jezuitskému knězi P. Jacobu Removi.

Pater Rem založil v roce 1595 na univerzitě v německém Ingolstadtu Colloquium Marianum. Cílem sdružení bylo podpořit členy mariánského bratrstva k větší lásce k Panně

¹⁷ Srov. *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, 1995, s. 90.

¹⁸ Srov. KENTENICH, J. *Životní tajemství Schönstattu*. (E. Večeřová, překl.) Institut schönstattske rodin, 2013, s. 29.

¹⁹ Spiritualita – praktický, konkrétní způsob života, jenž je harmonicky uspořádán. Týká se celého obsahu Kristova tajemství, jak je zprostředkovává zjevení. „Spiritus“ latinský pojem pro „duch“.

²⁰ Srov. J. NIEHAUS. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 50

Marii, k určitému apoštolskému dílu a k nepřetržité sebevýchově ke svatosti.²¹ Studenti se na konferencích často modlili loretánskou litanii²² s jejími mnoha invokacemi k Panně Marii. Nad výběrem pro oslovení Panny Marie usilovně přemýšleli studenti i spirituál. Ten měl u společné modlitby vnuknutí, že z loretánských litaní je Panně Marii nejmilejší invokace „Matko podivuhodná“. U tohoto zvolání setrval a opakoval ho ještě dvakrát. „Matko podivuhodná, oroduj za nás!“ Trojím opakováním chtěli v litanii onen oblíbený titul Panny Marie zvýraznit. Pro zdlouhavé oslovení došlo ke zkrácení modlitby „Matko třikrát podivuhodná“. Tak vznikl titul: „Třikrát podivuhodná Matka“.

Mariánská kongregace ve studentském domově v Schönstattě na tento titul navázala, když se zabývala historií Colloquia Mariana z Ingolstadtu. Mladí studenti kolem patera Kentenicha prohlásili, že by ve stejném duchu rozvíjeli hlubokou a vřelou mariánskou úctu, z níž by byla patrná sebevýchova a apoštolát. Titul Matky Boží z Ingolstadtu převzali a začali tak Pannu Marii uctívat²³. Pater Kentenich věřil v život z úmluvy lásky, jenž vzbuzuje sílu a poskytuje plodnost jak jednotlivci, tak i společenství. A také spatřoval plod úmluvy lásky v pevnější schopnosti vztahu. Osobnost jednotlivce je posilována, stává se schopnější lásky a po všech stránkách je propojenější.²⁴ Skrze úmluvu lásky se upevňuje víra, posiluje se naděje a prohlubuje láska.

Úmluva lásky je základem Schönstattského hnutí a jeho spirituality. Nejkratším vyjádřením úmluvy lásky je rčení „Nic bez tebe, nic bez nás“. Toto úsloví bývá často vyobrazeno na antipendiu²⁵ ve svatyňce, tradice vznikla v roce 1933. „Nic bez tebe“ je projevem oddanosti Schönstattu na aktivitě a přítomnosti Panny Marie ve svatyňce.

Úmluva lásky s Marií má svůj teologický základ v dějinách spásy. Od počátku dějin je Boží úmluva lásky propojena s dějinami spásy a s člověkem. Bůh koná všechno z lásky, s láskou a pro lásku.²⁶ Boží smlouva, úmluva lásky uzavřená mezi Bohem a lidem, je základním smyslem dějin spásy.

Svaté knihy jsou dokladem těchto smluv. Ve Starém zákoně byli Bohem vyvoleni: Noe, Adam, Abrahám, Izák, Mojžíš a David. U Adama a Noeho vystupuje Bůh jako Bůh

²¹ Srov. NIEHAUS, J. 200 otázek o Schönstattu. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 126.

²² Litanie je prastará forma modlitby s opakovanými slovy.

²³ Srov. NIEHAUS, J. 200 otázek o Schönstattu. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 15-16.

²⁴ Srov. WOLF, P. *Tvá úmluva-naše poslání*. Brno: Schönstattské hnutí v České republice, 2014, s. 16.

²⁵ Antipendium je ozdobný závěs na přední straně oltářního stolu.

²⁶ Srov. KENTENICH, J. *Životní tajemství Schönstattu*. (E. Večeřová, překl.) Institut schönstattských rodin, 2013, s. 16.

úmluvy s celou lidskou společností.²⁷ U Adama a Mojžíše se omezuje přímo na vyvolený národ, na Boží lid²⁸, který v Novém zákoně vstupuje do dějin jako lid církve. Slovo „úmluva“ slyší z Božích úst jako první Noe. Jahve promlouvá: „Hle, já ustanovuji svou smlouvu s vámi a s vaším potomstvem i s každým živým tvorem, který je s vámi..., Ustanovuji s vámi svou smlouvu...“²⁹ V časech putování pouští uzavírá Bůh namísto Mojžíše úmluvu s celým národem na hoře Sinaj. Písmo svaté uvádí, jak zvolal Hospodin z hory na Mojžíše. Mojžíš vyslechl slova o poslušnosti k Hospodinu a plnění smlouvy, která sdělil starším z lidu.³⁰

Nový zákon odkrývá novou a věčnou smlouvu zpečetěnou s Kristem a v Kristu. Kristus potvrdil definitivní úmluvu mezi Bohem a člověkem a umožnil tak otevřít cestu ke spáse všech lidí. Tak jako uschne vinná ratolest bez spojení s vinným kmenem (srov. Jan 15,6) a tak jako nemohou žít a působit údy bez hlavy (srov. 1 Kor 12,12-26), tak se vede také křesťanům. I přivtělení každého jednotlivce k církvi ve křtu je považováno za přivtělení k úmluvě Kristově. Touto skutečností patříme do církve a zároveň patříme k lidu úmluvy, k Boží rodině. Postupem času si církve uvědomovala, že Panna Maria při rozvíjení života úmluvy každého křesťana a celé církve má své opodstatněné a důležité místo. Přítomnost Panny Marie při Vtělení je neodmyslitelným prvkem příchodu Krista jako člověka. Její přítomnost u Kristovy smrti je obsažená v Kristových slovech „Ženo, hle tvůj syn!“ a „Hle, tvá matka!“ (Jan 19, 25-26). Jeho slova vyjadřují touhu po tom, aby i ona byla součástí jeho úmluvy.³¹ Tím, že vyslovila „fiat“ při zvěstování a dala svůj souhlas k tajemství vtělení, spolupracuje už Maria na celém díle, které má její syn vykonat. Je Matkou všude, kde on je Spasitelem a hlavou mystického Těla.³²

1.2.2. Milostný obraz

Schönstattský mariánský obraz namaloval italský malíř Luigi Crosio, který se narodil v roce 1835 a působil v italském Turíně. Jedná se o olejomalbu. Původní název obrazu byl „*Refugium peccatorum*“ – Útočiště hříšníků. Když Schönstatt vznikl, neměla kaple svatého Michaela žádný obraz Panny Marie. Schönstattský mariánský obraz byl do

²⁷ Srov. Gen 1,28-30;2 a 3;9,8nn.

²⁸ Srov. Gen 17; Ex 19,5; 24,7n.

²⁹ Srov. Gen 9,9-13.

³⁰ Srov. Ex 19,3-8.

³¹ Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 58-59.

³² Srov. KKC, čl. 973.

kaple umístěn až v roce 1915 a dostal název „*Mater ter admirabilis*“ - Třikrát podivuhodná Matka.³³

Ve válečných letech se obraz stal symbolem pro nové úsilí Schönstattu. Stal se svorníkem pro mladé lidi, kteří brali záležitosti Zakládací listiny zodpovědně a kteří byli vlivem války nuceni odejít do více než poloviny Evropy. Chlapci, kteří byli u zrodu mariánské kongregace a započali působit v Schönstattě s paterem Kentenichem, si k sobě brali, když museli rukovat do války, malé fotografie mariánského obrazu. Fotografie mariánského obrazu pro ně byla kouskem domova a symbolem jejich ideálů. Po dalších mnoha letech se stal obraz znamením samostatného vývoje Schönstattu.³⁴

Milostný obraz nelze posuzovat a určovat podle jeho umělecké hodnoty, ale podle jeho spojitosti s prožitkem víry modlících se lidí. Poutní obraz, milostný obraz se prokazuje svou historií. Obraz, který přišel před sto lety, je propojený s historií rostoucího schönstattského hnutí a s vírou, že zde bylo Bohem něco započato. Dne 9. července 1947 propůjčil kapli papež Pius XII. privilegium odpustků.³⁵ Během uplynulých 100 let se obraz dostal do všech koutů světa.³⁶

Zajímavá historie tohoto mariánského obrazu může připomenout, co je typické pro působení Boha. Bůh miluje to, co je malé, stojící stranou a pro lidi nepotřebné. Dokonalé svědectví se nalézá v Lukášově evangeliu v Magnificat Panny Marie. Tento chvalozpěv nám ukazuje, jak se Maria zcela upřímně vyznává: „Nebot' shlédli na svou nepatrnou služebnici“ (Lk 1,48). Prostá dívka z Nazareta, z místa, které je na kraji světa, je Bohem vyvolena. Bůh má schopnost a možnost započít něco s malými.

1.2.3. Poutní milosti

Význam výrazu „milost“ si přiblížíme pomocí slovníku biblické teologie. Milost je Boží dar. V něm poznáváme velkorysost dárce vůči stvoření, které je do ní ponořeno. Bůh dává z lásky a ten, kdo přijímá, je Bohu příjemný, nalézá před ním milost.³⁷ Milost od

³³ Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 41.

³⁴ Srov. WOLF, Peter. *Ein Bild geht um die Welt*. Vallendar: Schönstatt-Verlag, 2015, s. 16-18.

³⁵ Srov. Schönstatt Apoštolské hnutí. *Schönstattských: klíčové cíle*. Dostupné: www.schoenstatt.de/de/besucher-information/wichtigste-orte.htm.

³⁶ Podrobněji bude popsáno v kapitole putovní svatyňka.

³⁷ *Slovník biblické teologie*, Velehrad: Křesťanská akademie, 1981, s. 225.

Boha se nám zjevila v Ježíši Kristu. Největším důkazem Boží lásky je, že: „tak Bůh miloval svět, že syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3,16). Příchodem Ježíše Krista je ukázáno, kam až sahá Boží štědrost, k daru vlastního Syna. Boží láska je tajemstvím vykoupení a každý jednotlivce a každá místní církev z této lásky žije svým určitým způsobem.³⁸

Schönstattská svatyňka je charakteristická třemi poutními milostmi. Pater Kantenich pojmenoval toto působení Boží milosti „tajemstvím Schönstattu.“ Tyto specifické dary Ducha svatého lze zažít ve filiálních kapličkách po celém světě. Názvy milostí někdy bývají uváděny jako „milosti svatyňky“. Jedná se o tyto milosti: milost domova, milost vnitřního proměnění, milost apoštolské plodnosti či horlivosti.³⁹

„Milost domova“ dává poznat mateřské přijetí od Panny Marie. Panna Maria je matkou všech, přijímá každého bez rozdílu. Jistota domova je v srdci Panny Marie i v srdci Božím. Význam této milosti vyzdvihuje touhu po domově, po bezpečí a pevných vztazích.

„Milost vnitřního proměnění“ je vnitřním podnětem odhodlání se k novému začátku. Začít u sebe, u druhých, pokračovat v tom, co se nezdařilo. „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangelium“ (Mk 1,15).

„Milost apoštolské horlivosti či plodnosti pomáhá člověku sdílet víru, umožňuje o víře vydávat svědectví slovem i skutkem. Milost „apoštolské horlivosti“ je inspirací ke skutkům lásky, ale také ke službě Bohu a bližnímu.⁴⁰

1.3. Centrum Schönstattského hnutí v České republice

Centrem schönstattského hnutí v České republice se stalo místo „Rokole“. Mariánské poutní místo Rokole se nachází v podhůří Orlických hor, 8 km východně od Nového Města nad Metují⁴¹.

K oblasti, v níž vzniklo centrum Schönstattského hnutí, se váže zajímavá historie. Podle pověsti zabloudilo ve zdejších lesích děvčátko a ve velké úzkosti se obrátilo o pomoc k Panně Marii. Ta se dívka zjevila a vyvedla ji z lesa ven. V místě zjevení

³⁸ Srov. *Slovník biblické teologie*, Velehrad: Křesťanská akademie, 1981, s. 226-227.

³⁹ Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 14.

⁴⁰ Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 40-41.

⁴¹ Srov. DIBELKOVÁ, I. *Poutní místa v Čechách*. Praha: Olympos 2004, s. 193.

vytryskl pramen. Posléze zde vznikla studánka, jejíž voda měla uzdravit slepého lesníkovy syna. „Tvá víra tě uzdravila.“ (Lk 18,42). Za milost, která mu byla dána, nechal lesník postavit dřevěnou kapličku a umístil do ní obraz Panny Marie. V roce 1859 nahradila dřevěnou kapličku nová zděná. Obraz Panny Marie Královny s Ježíškem na klíně, proslulý jako Panna Maria Rokolská, byl umístěn do kaple v roce 1860.⁴² Podle obrazu byla zhotovena novoměstským sochařem Markem socha Panny Marie. Ta byla dána do kostela, který nechal vystavět v roce 1930 na svém pozemku továrník Příbyl. Kostel byl posvěcen v roce 1945. Vedle kostela je umístěna dřevěná stavba „Loreta“, jejíž součástí jsou obrazy „*Sedm bolestí Panny Marie*“. V roce 1874 byla na protějším svahu postavena křížová cesta.

Schönstattské dílo se začalo šířit za hranice Německa. V semináři v Hradci Králové se vytvořila skupinka bohoslovců: P. Štěpánek, P. Šnajbr, P. Kosík a P. Dostál, jež oslovila myšlenka morální a náboženské obnovy světa. Byli rozhodnuti zasvětit se Panně Marii. Po vzoru schönstattských kněží hledali zázemí, kde by se mohli scházet, ale i nacházet milost domova. Toužili po místě, které by bylo filiální svatyňkou původní svatyňky v Schönstattě. V srpnu roku 1939 uzavřeli bohoslovci úmluvu lásky s Pannou Marií. Po hledání vhodného stávajícího duchovního místa se jejich centrem stala kaplička v Rokoli. Vlivem války nebyl v Čechách reálný vznik nové svatyňky.⁴³

První originální svatyňka po vzoru kapličky v Schönstattu byla postavena v Rokoli, 19. července 1997 došlo k vysvěcení. Kaplička nese název „Betlém“ a je 143. schönstattskou kapličkou na světě.⁴⁴ V roce 2000 byl postaven v blízkosti kaple provinční dům, kde žijí a o místo se starají schönstattské sestry Mariiny. Rokole je duchovním centrem schönstattského hnutí pro celou Českou republiku.

⁴² Srov. Rokole – mariánské poutní místo. Dostupné: <http://rk-jestrebihory.pontte.eu/Dokumenty/Rokole.pdf>.

⁴³ Z osobního vyprávění pamětníka patera Františka Šotoly narozeného v říjnu 1928, faráře ve Slavoňově ze dne 14. 11. 2015.

⁴⁴ Srov. Schönstatt – poutní místo. Dostupné: www.schoenstatt.cz/drupal7/content/schonstatt/schonstatt-poutni-misto.

1.4. Struktura Schönstattského hnutí

Schönstattské hnutí a všechny jeho společnosti mají formu rodiny, ve které se uskutečňuje výchova jedince v „osobnost“. Forma výchovy je komplexní, vychovává a rozvíjí člověka po všech jeho stránkách, tzn. je zaměřena na oblast tělesnou, duševní i duchovní. Ukazuje cestu od normálních vztahů k lidem, materiálním věcem a ke světu, jenž vede k živému Bohu. Bůh je pro všechny Bohem života, žije a působí nejen v dějinách spásy, ale i v osobním životě každého jednotlivce.

Schönstattské hnutí se skládá ze společenství, která jsou vzájemně spojena společnou spiritualitou a dějinami hnutí.⁴⁵ Jednotlivá společenství nejsou na sobě právně závislá. Společenství jsou rozdělena podle stavu, podle míry zapojení a způsobu působení a podle požadavků.

Podle stavu vznikly společenství mužů, žen, rodin a kněží. Dle míry zapojení a způsobu působení byly vytvořeny instituty, svazy, ligy a poutní hnutí. Třetí skupina společenství vznikla podle požadavků uzavření úmluvy s Pannou Marií – život a růst z této úmluvy; práce na sobě pomocí schönstattských prostředků výchovy; formy společenství – příležitostné, pracovní, životní; způsobu apoštolátu – vlastním bytím, v rodině, skrze zaměstnání a ve farnosti.

Instituty jsou společenství, jejichž členové patří do stavu Bohu zasvěcených lidí, žijí v duchu evangelních rad. Tato společenství jsou mezinárodně organizovaná, centrum a vedení se nachází v Schönstattě. V rámci hnutí existuje šest institutů: Mariiny sestry, Paní ze Schönstattu, Schönstattští otcové, Institut diecézních kněží, Mariini bratři a Institut schönstattských rodin⁴⁶.

Svazy znamenají společenství, která jsou založena na základě svobody, nemají žádné právní závazky. Forma společenství je pevná, uzavřená a pravidelně se scházející. Mezi svazy patří svaz matek, svaz nemocných, svaz kněží, svaz rodin a svaz žen.

Ligu tvoří volná forma společenství, většinou se jedná o pracovní, apoštolská společenství mající určité závazky. Jako např. trvalý apoštolát, který je v souladu s jejich

⁴⁵ V exilovém období došlo k celkovému organizačnímu růstu hnutí, a to jak do hloubky, tak do velikosti i do rozmanitosti. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 147.

⁴⁶ Institut schönstattských rodin bude podrobněji popsán v kapitole „Rodina“.

životním stavem. Podstatou je rovněž život ze schönstattské spirituality. Liga je organizována diecézně.

Poutní hnutí je nejširším základním prvkem schönstattské rodiny. Členy jsou všichni, které sjednocuje osobní spojení či vazba se Schönstattem. Tato skupina lidí není zavázána k žádnému konkrétnímu typu apoštolátu nebo slibu, ani není podmíněno být členem nějaké skupiny.⁴⁷

V kapitole „Rodina jako modlitební společenství“ se podrobněji zaměříme na institut schönstattských rodin.

⁴⁷ Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*, Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 107-115.

2. MODLITBA ŽENY, MATKY V SCHÖNSTATTSKÉM HNUTÍ

Modlitba je záležitostí důležitou a obohacující. Bezesporu patří k životu křesťanů. Téma modlitby je velmi obsáhlé, o čemž svědčí velké množství napsaných knih a pojednání. Dříve než se seznámíme s modlitbou „ženy, matky“ v Schönstattsckém hnutí, podíváme se obecně na význam modlitby v životě křesťana. Zamysleme se nad úlohou ženy a matky z pohledu Bible a církevních dokumentů a zkusíme vystihnout identitu ženy, to co dělá ženu ženou. Popíšeme si, co je typické pro spiritualitu ženy, pro srdce ženy a jak významné je pro ženu mateřství. Závěr kapitoly bude věnován modlitbě ženy, která je součástí společenství „Schönstattscké rodiny“. Podrobněji se obeznámíme s modlitbou ve společenství maminek a představíme modlitby, které jsou spojené se Schönstattsckým hnutím.

2.1. Význam modlitby v životě křesťana

Modlitba je pro život člověka stejně důležitá jako voda. Bez nedostatku vody trpí tělo, bez modlitby trpí duše. Vodu pro tělo lze přijmout v různých formách, modlitba pramení ze živé víry. Uchovat si živou víru pro svou duši znamená modlit se.⁴⁸ „Kdo se napije vody, kterou mu já dám, nebude žíznit navěky, ale voda, kterou mu dám já, stane se v něm pramenem vody tryskající do života věčného“ (Jan 4,14).

Křesťanská modlitba je vztahem smlouvy mezi Bohem a člověkem v Kristu. Je to činnost Boha a člověka, vyvěrá z Ducha svatého a z nás, je zcela zaměřená k Otci ve spojení s lidskou vůlí Božího Syna, který se stal člověkem.⁴⁹ Benedikt XVI. říká o modlitbě, že je zjednodušením a oddechnutím, jenž vystupuje z nitra. Když ztroskotají všechny lidské možnosti, je možné spatřit osvobozující moc Boží.⁵⁰

Není jednoduché přesně vystihnout pojem modlitby. Jisté je, že od přirozenosti hledají lidé Boha, ale Bůh je ten, kdo hledá člověka a oslovuje ho jako první. Každý je

⁴⁸ Srov. GUARDINI, R. *O modlitbě*. Praha: Zvon, 1991, s. 22.

⁴⁹ KKC, čl. 2564.

⁵⁰ Srov. BENEDIKT XVI. *Modlitba*, Olomouc: Matice cyrilometodějská ve spolupráci s Arcibiskupstvím olomouckým, 2008, s. 13.

jedinečný a před Bohem je neopakovatelný.⁵¹ Způsobů, jak se lidé modlí, je mnoho. Tři základní druhy modlitby jsou: modlitba ústní, modlitba rozjímavá a modlitba vnitřní.

Slovům ústní modlitby má být věnována velká pozornost. Vyslovená slova vycházejí z nitra srdce a jsou zpětným odrazem, který působí na nitro modlícího se člověka. U modlitby ústní platí napomenutí z Horského kázání, aby z úst nezaznívala prázdná slova. (srov. Mt 6/7-9). Ústní modlitba není odříkáváním formulí.⁵² Slova pronášená směrem k Bohu vypovídají o stavu srdce modlícího, který sděluje Bohu své prosby, díky a chvály.

Z velké části bývá text ústních modliteb přejatý. Když nestačí u modlitby vlastní slova, je nápomocna pevně formulovaná modlitba. Příkladem takových modliteb jsou „žalmy“, které vznikaly za podpory Ducha Božího, dále modlitby v evangeliích a modlitby církve, které jsou obsahem liturgií. Hlavní modlitba, jež platí vždy a pro každého, je „Modlitba Páně“. Učedníkům byla tato modlitba předána samotným Pánem. (srov. Lk 11, 1-4).

Nejčastější vnitřní formou modlitby je rozjímání.⁵³ Tento druh modliteb je uváděn jako „meditace“. V katechismu katolické církve je napsáno, že u rozjímání je důležité „hledání“. To znamená být trpělivý, ztišit se a nechat se vést Božím Duchem.⁵⁴ Při této modlitbě se s Bohem nehovoří ústy, ale projevují se vnitřní schopnosti modlícího, které jsou projevem jeho myšlení, vůle a srdce.⁵⁵ „Cílem veškerého rozjímání je modlitba.“⁵⁶

Vyústěním dobré meditace [kontemplace] je důvěrný rozhovor s Bohem. Nemusí být vyřčeno mnoho slov, i mlčení je projevem lásky.⁵⁷ Důvěrný vztah znamená mluvit o všem, co člověka trápí, co prožívá, ale i o tom, co se mu povedlo. Církevními učiteli a mystiky je kontemplace popisována jako něco nepředstavitelně velkého, kdy jsem vtažen do lásky Syna k Otci a do lásky Otce k Synu, kdy Otec Syna a Syn Otce miluje skrze

⁵¹ Srov. DE FIORES, S. GOFFI, T. *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 525.

⁵² BUOB, H. *Růst v modlitbě: Cesta obrácení: Přednášk.* Praha: Portál, 1993, s. 21.

⁵³ Srov. GUARDINI, R. *O modlitbě*, Praha: Zvon, 1991, s. 145-168.

⁵⁴ Srov. KKC, čl. 2705.

⁵⁵ Srov. NAILISOVÁ, M. A. *Svatost všedního dne*. Schönstattske sestry Mariiny, s. 33.

⁵⁶ BUOB, H. *Růst v modlitbě: Cesta obrácení: Přednášky*. Praha: Portál, 1993, s. 37.

⁵⁷ Srov. KKC, čl. 2724.

mne.⁵⁸ Křesťanská modlitba posiluje víru, dává naději a ukazuje cestu lásky k Bohu. Je vytrvalá a veškerou svou naději vkládá v Boha.⁵⁹

2.2. Úloha ženy, matky

Budeme se zabývat otázkou, jaká úloha byla svěřena ženě, čím byla žena obdarována a co je podstatou „ženy“ z pohledu Bible a církevních dokumentů. Začneme zamyšlením, jaký úmysl měl Bůh se ženou při stvoření.

Zaměříme se na první kapitoly knihy Genesis, které popisují úmysl Boha s mužem a ženou při stvoření. Člověk byl Bohem stvořen k jeho obrazu, a tím se stal vrcholem stvoření. Bůh stvořil muže a ženu. (srov. Gen 1,26-27). Ženu Bůh stvořil, aby muži pomáhala. Žena je doplněním muže a muž je doplněním ženy. Oba byli stvořeni, aby se vzájemně doplňovali a navzájem jeden druhému pomáhali. Vzájemná pomoc se vztahuje jak na oblast konání, tak i na oblast bytí. Ženství i mužství uskutečňují „lidské“, ač ho každý uskutečňuje jiným způsobem, výsledkem je vzájemné doplňování se. A jen díky dualitě „mužského“ a „ženského“ je plně uskutečňováno „lidské“.⁶⁰ Muž i žena byli Bohem stvořeni pro společenství osob, aby byli „pomocí“ jeden druhému, jelikož jsou zároveň rovnocenní jako osoby.⁶¹

Ženě byla Bohem darována stejná důstojnost a odpovědnost, jakou byl obdarován i muž. Oba dostali zodpovědnost a právo, které jim nelze odebrat. Nejvyšší možná forma důstojnosti, která byla ženě zjevena Bohem, je ta, že on sám přijal lidské tělo z Panny Marie. Velkou úctu prokázal ženám Pán Ježíš Kristus, který ženy povolal, aby ho následovaly. Po svém zmrtvýchvstání, se ženě ukázal dříve než učedníkům a byly to ženy, které byly pověřeny donést radostnou zvěst o zmrtvýchvstání apoštolům.⁶² V Bibli je žena popsána jako jedinečná bytost, která je nositelkou Božího obrazu, je nápomocna svému muži a je pro něj oporou.

⁵⁸ BUOB, H. *Růst v modlitbě: Cesta obrácení: Přednášky*. Praha: Portál, 1993, s. 11.

⁵⁹ Srov. *YOUCAT: katechismus katolické církve pro mladé*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 271.

⁶⁰ Srov. JAN PAVEL II., *List ženám*. Dostupné: www.pastorace.cz/Tematicke-texty/List-Jana-Pavla-II-zenam-1995.html.

⁶¹ Srov. KKC, čl. 372.

⁶² Srov. JAN PAVEL II. *Familiaris consortio*, čl. 22.

Úloha ženy je vyjádřena v „*Gaudium et spes*“ v článku 60, který učí o právu všech lidí na vzdělání, kulturu a celkový rozvoj. Článek uvádí, že profesně se ženy angažují ve všech oblastech života, ale jejich přirozená role, která byla ženám dána, je „plodnost a mateřství“ a ta jim má být umožněna. Papež František na Papežském shromáždění pro kulturu uvedl, že důležitým aspektem ženy je její plodnost a možnost chránit život. Větší prostor by měly mít ženy zapojením do života církve. Mnoho žen by se mělo věnovat pastoračním úkolům, doprovázením lidí, rodin a společenství.⁶³

2.2.1. Spiritualita ženy

Význam slova „spiritualita“ je totožný se slovy „duchovní život“. Pojem „duchovní život“ je značně obsáhlý. Slova duch a dech mají stejný kořen. Ve smyslu plně křesťanském je duchovní ten, v němž je přítomen Duch Svátý. Duchovní život je život v Duchu a s Duchem Svatým, protože Boží láska je nám vlita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán“ (Řím 5,5).⁶⁴

Než začneme popisovat identitu ženy, zamysleme se krátce nad rozdílem ženy a muže. Už v předešlé kapitole jsme uvedli, že muž a žena byli stvořeni k Božímu obrazu. Byli stvořeni, aby se navzájem doplňovali ve své různosti. Biologický rozdíl mezi ženou a mužem je nejen v různé skladbě těla, ale také ve stavbě mozku.⁶⁵ Proto jsou rozdíly v psychické stránce a v myšlení, které nelze ovlivnit výchovou. Odlišnost, která je v genetické vybavenosti, je totožná s názvem „obdarování“.⁶⁶

Žena byla obdarována empatií a vcítěním se do druhých. Tento ženský přístup jí umožňuje vytvářet mezilidské vztahy ve společnosti. V dnešní době i církevní představitelé vyzývají prostřednictvím dokumentů ženy, aby se zapojily do společenského života a pomohly při tvorbě nové společnosti. A to takovým způsobem, aby „kultura života“ převládala nad „kulturou smrti“.⁶⁷ Typickým znakem kultury života je ochota darovat,

⁶³ Srov. Katolická církev v České republice. *Papež František zdůraznil úlohu žen v církvi*. Dostupné: www.cirkev.cz/archiv/150209-papez-frantisek-zdraznil-ulohu-zen-v-cirkvi.

⁶⁴ ŠPIDLÍK T, *Prameny světla*, Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2012, s. 13.

⁶⁵ Srov. REFLEX. *Mužský a ženský mozek se liší. Fungují prostě jinak*. Dostupné: www.reflex.cz/clanek/veda/53260/muzsky-a-zensky-mozek-se-lisi-funguji-proste-jinak.html.

⁶⁶ Srov. Unie katolických žen. *PhDr. Markéta Koronhályová: Úvaha o postavení ženy v současné církvi*. Dostupné: www.katolickezeny.cz/?p=381.

⁶⁷ Srov. JAN PAVEL II. *Evangelium vitae*, čl. 101.

podělit se o něco; tyto znaky jsou protikladem „egoismu“. Prvky této kultury jsou popisovány jako „evangelijní znaky“ a jsou podobné ženám, které jimi byly obdarovány už od narození. Jsou to tyto tři znaky: ochota přijímat druhého bez předchozích podmínek (přijetí ještě nenarozeného a tedy neznámého dítěte); ochota dávat bez nároků na protislužbu (péče o slabé, děti či staré a bezmocné lidi, kteří ji nikdy nemohou vrátit) a ochota vydat všechny své síly ve prospěch jiného člověka, nějaké myšlenky či věci, a to v plném nasazení (smysl pro oběť).⁶⁸

Pro ženu je přirozené milovat a být milována, toužit po lásce a lásku rozdávat, instinktivně, bez rozumových argumentů. To souvisí s její vrozenou dispozicí pro mateřství (ať už fyzické nebo duchovní).⁶⁹

2.2.2. Mateřství ženy

Mateřství je jedna z nejdůležitějších složek ženské identity. Slovy se dá přiblížit k nenahraditelnosti a jedinečnosti a je dispozičně spojeno s organismem ženy.⁷⁰

Mateřství je souhrnem tří prvků: fyziologického, psychického a duchovního. Fyziologický prvek spočívá v tělesném základě a jeho součástí je fyzické početí, zrození a fyzická příprava nového člověka na samostatný život. Druhým prvkem je prvek psychický. Náplní psychického prvku jsou vzájemné prožitky mezi matkou a dítětem, které jsou důležité pro psychickou přípravu na život dítěte. Náplň duchovního prvku mateřství je tvořena přímo nebo nepřímo vědomým vztahem ženy k pravdě a jednotě, vztahem k dobru. Zde žena uplatňuje své poslání vychovávat člověka k mravní svébytnosti a vypomáhat k růstu jeho osobnosti a společenské samostatnosti. Genetický kód ženy je vzhledem k mateřství dokonalejší než genetický kód muže. Duševní i duchovní život ženy je od počátku prostoupen duchem mateřství. Žena si je vědoma velkého úkolu početí a zrození nového života a přípravy na jeho samostatný život. Tím se stává více tolerantní a má

⁶⁸ Srov. Unie katolických žen. *PhDr. Markéta Koronhályová: Identita ženy (zamyšlení)*. Dostupné: www.ukz.katolik.cz/texty/mkor-identita%20zeny.htm.

⁶⁹ Unie katolických žen. *PhDr. Markéta Koronhályová: Identita ženy (zamyšlení)*. Dostupné: www.ukz.katolik.cz/texty/mkor-identita%20zeny.htm.

⁷⁰ Srov. Homiletický web pro kněze. *Mateřství – záležitost srdce*. Dostupné: www.kapky.eu/homilie/prilezitostne/den-matek/den-matek-004/.

zvláštní pochopení pro slabost a nedostatky člověka jak v osobním, tak i ve společenském přístupu.⁷¹

Mateřství v sobě ukrývá nepopsatelné společenství s tajemstvím života, jenž uzrává v lůně ženy. I pro samotnou matku je toto tajemství života obdivuhodné. Od počátku své dítě přijímá, miluje a vnímá ho jako osobu. Z jejího pohledu se vytváří specifický přístup k novému člověku, a to nejen ke svému dítěti, ale k člověku všeobecně. Tím žena dokazuje svou velkou jedinečnost.⁷²

Přijetím mateřství nastává pro matku období výchovy a předávání základů víry. Těmito základy buduje novou generaci církve ve společnosti.

2.2.3. Srdce ženy

Výraz „srdce“ je v Bibli uváděn jako střed celé osobnosti a ne jen jako střed emocí. Srdce samotné je i centrem temperamentu a vůle. Srdce je ženinou vnitřní silou ukrytou v hlubině nitra. Bohem bylo naplněno citem a touhou. Srdce ženy je věrné, oddaně snáší útrapy. Bůh je ten, který bojuje o každé srdce ženy. Ta ztrápená chce zachránit, navrátit v plné síle do života, aby přetékały energií a našly opravdovou ženskost. Jen láska Boha dokáže ženu proměnit v nádhernou bytost.⁷³

Krása ženy nespočívá jen ve vnější stránce, kterou lze přizdobit a přikrášlit, ženu zdobí zejména její srdce (srov. 1.Petr 3 1-6), které je jejím ukrytým středem. Není dosažitelné ani bližním, pouze Boží Duch ho dokáže prozkoumat a poznat. Je místem pravdy, z kterého vychází volba mezi dobrým a zlým.⁷⁴ Modlitba srdcem je nejživější formou modlitby. Ze srdce proudí sdělení lítosti a touhy, radosti a úcty, ale i prosby a díky.⁷⁵

Velkým životním posláním ženy je oddanost druhým. Její vnímání a pochopení blízkých v každodenním životě je citlivější než vnímání muže, protože žena dokáže vnímat

⁷¹ Srov. Víra na internetu. *Identita ženy ve světle stvoření* (prof. dr. Miroslav Zedníček). Dostupné: www.vira.cz/Texty/Knihovna/Identita-zeny-ve-svetle-stvoreni-prof-dr-Miroslav-Zednicek.html

⁷² Srov. JAN PAVEL II. *Mulieris dignitatem*, čl. 18.

⁷³ Srov. ELDREDGE, J. ELDREDGE, S. *Úchvatná!: odhalte tajemství ženské duše*. Praha: Návrat domů, 2010, s.29.

⁷⁴ Srov. KKC, čl. 2563.

⁷⁵ Srov. GUARDINI, R. *O modlitbě*. Praha: Zvon, 1991, s. 147.

srdcem. Své poslání žena pozoruje napříč politickými či ideologickými systémy a je nápomocna a ochotná pomoci druhému člověku.⁷⁶

Žena je prostřednictvím svého srdce nositelkou lásky. Láska inspiruje její slova a činy, díky kterým pomáhá potřebným. Láska je univerzální, protože Bůh miluje všechny a ve své otcovské lásce nás v sobě sjednocuje.⁷⁷ Láska se obrací ke všem lidem. Odmítá jako pokušení jednostrannosti samu myšlenku volby, upřednostnění nebo dokonce vyloučení. Je pro všechny, jako je pro všechny světlo slunce, které Bůh jako odraz své lásky nechává svítit „na zlé i dobré“ (srov. Mt 5,45).

2.2.4. Vnitřní postoj ženy při modlitbě

Základním postojem každé modlitby je úcta, soustředěnost, důvěra a vytrvalost k Bohu, k Matce Boží a ke svatým. Jakým způsobem je pro ženu dobré se modlit? „Úcta je svatá bázeň v klanění.“⁷⁸

Úctou dává žena najevo svou náklonnost a důvěru tomu, ke komu se modlí. Projevená úcta je vyjádřením vnějšího postoje při modlitbě. U modlitby je nedostačující pouze myslet na slova, důležité je slova naplňovat obsahem.

Soustředěnost znamená zklidnění, odpoutání od rozptylujících myšlenek. Vnitřní nepokoj a neklid musí být překonán. Je to jistá forma „usebrání“, shledání myšlenek k modlitbě a odevzdání se Bohu. „Velebím tě, Otče, Pane nebe i země...“ (Mt 11,25). Soustředěnost se dá vyjádřit i způsobem, že musí dojít ke sjednocení kolem svého středu. Není to ani tak záležitost hlavy, jako spíše srdce. Srdce, jež je středem lidské bytosti a kde dochází k setkávání s Bohem.⁷⁹

Směřuje-li pohled srdce k Bohu, je zapotřebí mít hlubokou důvěru. Důvěra je záležitostí sjednocení vůle modlící se ženy, s vůlí, kterou má On.

Někdy je třeba překonat pochybnosti, rozptýlení nebo lenost a začít s modlitbou. Pomoc je možná ve vytrvalosti, pravidelnosti a řádu. Věrnost v modlitbě se často stává

⁷⁶ Srov. JAN PAVEL II., *List ženám*. Dostupné: www.pastorace.cz/Tematicke-texty/List-Jana-Pavla-II-zenam-1995.html.

⁷⁷ DE FIORES, S. GOFFI, T. *Slovník spirituality*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 463.

⁷⁸ BUOB, H. *Růst v modlitbě: Cesta obrácení: Přednášky*. Praha: Portál, 1993, s. 15.

⁷⁹ Srov. GUARDINI, R. *O modlitbě*. Praha: Zvon, 1991, s. 29-33.

závislou na víře. Vyslyšení modlitby je učením se k vytrvalosti. Když se ztratí cit a modlitba není vyslyšena, musí srdce vytrvat a ve víře se učit čekat. A právě zde často ztroskotává snaha o duchovní růst. Ve vytrvalé modlitbě se stává duše silnou a tvrdou vůči své náchylnosti klást Bohu své požadavky. U vytrvalé modlitby bývá časté, že se změní obsah prosby. To má za důsledek, že takováto poctivá modlitba změní i samotnou prosící. Srdce ženy dosáhne v jistém čase poznání, kvůli kterému se své prosby vzdá a její nesplnění pochopí jako to nejlepší vyslyšení.⁸⁰

2.3. Modlitba ženy, matky v Schönstattsém hnutí

„Modlitba je klíčem ke zvládnutí života.“ P.J.Kentenich⁸¹

Modlitba patří k základu Schönstattske spirituality. Schönstattske hnutí čerpá z modlitebního bohatství církve i svého zakladatele. Jeho členy spojuje zvláště modlitba „malého zasvěcení“, kterým obnovují svou úmluvu lásky s Pannou Marií, modlitba hodinek, jež složil P. Kentenich v Dachau, a které prolínají celým dnem a několik dalších modliteb. Od vzniku hnutí byla svatyňka místem eucharistické modlitby.⁸² V rámci eucharistického proudu se z Mariiných sester a později i z paters vyčlenily skupiny, které žijí kontemplativním životem a svým životem modlitby a oběti podporují apoštolskou činnost celého hnutí. Součástí mezinárodního Schönstattskeho hnutí je i Schönstattske společenství modlitby. Bylo založeno r. 1950 P. Kentenichem. Jeho členové, lidé všech povolání, životních forem a věkových kategorií vytváření volné společenství modlitby, mají účast na modlitbě Schönstattskeých adoračních sester a dostávají od nich podněty pro svůj život s Bohem. Zapojit se může každý, kdo se rád modlí – může oznámit dobu své adorace, ať skutečné nebo duchovní, a tak aktivně spolupracovat na obnově světa ze Schönstattu.⁸³

Je samozřejmostí, že se žena modlí sama jednotlivě. Osobní modlitba je vázána na zjevené pravdy v Písmu svatém, řídí se pravidly, jež, byla po staletí zaznamenávána křesťany, ale zároveň tuto modlitbu charakterizuje vnitřní volnost, životní zkušenosti a vnitřní rozpoložení⁸⁴. U modlitby není podstatná její délka či přesně volená slova důležitá

⁸⁰ Srov. BUOB, H. *Růst v modlitbě: Cesta obrácení: Přednášky*. Praha: Portál, 1993, s. 15-17.

⁸¹ SPOJ NÁS: *Schönstattske společenství modlitby*. Brno: Schönstattske hnutí, 2016(2), s. 18.

⁸² Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 67-68.

⁸³ Srov. SPOJ NÁS: *Schönstattske společenství modlitby*. Brno: Schönstattske hnutí, 2016(2), s. 18-19.

⁸⁴ Srov. GUARDINI, R. *O modlitbě*. Praha: Zvon, 1991, s. 248-249.

je důvěra v toho, ke kterému směřuje.⁸⁵ My se zaměříme na modlitbu z pohledu ženy, která je součástí modlitebního společenství.

2.3.1. Modlitba ve společenství

Maminky, žijící ze spirituality Schönstattu, mají možnost se scházet k pravidelným společným modlitbám např. na faře, v kostele, v domácí schönstattské svatynce nebo před obrazem Panny Marie. Významem společné modlitby je společně přicházet před Boha, pocítit jeho blízkost a pomoc, načerpat sílu. Je-li při modlitbě přítomno více osob, jejich středem je sám Pán. (srov. Mt 18,20).

Při společných modlitbách za „své rodiny“ je osobité, vzájemné setkávání s lidmi ve stejném duchu, otevřenost pro Boží pomoc a předání svých starostí Bohu. Při modlitbě dochází ke spojení s Marií, matkou Ježíšovou. Očekává se otevřenost pro milost svatého místa a načerpání nových sil. Společné modlitby se skládají ze čtení Písma svatého, meditace a společného zpěvu. Ženy, jež jsou zapojeny do schönstattského hnutí žen a matek, mají utvořenou formu pro setkání a společnou modlitbu, jejíž název je: „*Sdílení víry, sdílení života*“.⁸⁶

První část programu začíná „sdílením víry“. Jejím smyslem je společně přicházet před Boha a ukázat ženám, jak lze dosáhnout vnitřního klidu, jak nalézt pevnější cestu k Bohu a zažít jeho blízkost a pomoc, odevzdat se a načerpat novou sílu. „Sdílení života“ je navazující část programu, jenž se zaměřuje na společný rozhovor mezi přítomnými, získání nových podnětů a zkušeností pro vzájemné obohacení.

Pomůckou schönstattského hnutí žen a matek je publikace s návodem, jak lze sdílení víry a sdílení života prakticky provádět. Popis společného setkání je nazván „*Stavební kámen*“. Celkem je v publikaci uvedeno šest stavebních kamenů, každý s jiným názvem a odlišným zaměřením, ale vždy se stejným průběhem. Čas potřebný pro obě části společného sdílení je dvě až dvě a půl hodiny. Sdílení víry začíná pozdravem maminek, zahajovací modlitbou, následuje část, která má název naladění, jejíž součástí je společný zpěv nebo přečtení povídky, čtení z Písma, krátká meditace a čas pro modlitbu. Sdílení

⁸⁵ Srov. LACHMANOVÁ, K. *Síla přimluvné modlitby*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, s. 52.

⁸⁶ Srov. LIGA SCHÖNSTATTSKÝCH MAMINEK ČR. *Maminky se modlí za své rodiny 1*, Rosice: Gloria, s. 7-8.

života je forma vzájemného setkání, přijímání nových impulzů, vzájemné komunikace, s možností meditativního tance, písně a závěrečného požehnání.⁸⁷

2.3.2. Modlitby spojené s Schönstattským hnutím

V době pobytu v koncentračním táboře v Dachau vznikly modlitby, které pater Kentenich poprvé uveřejnil 20. září 1945 v den 4. výročí svého zatčení nacistickou státní bezpečností. Modlitba „*Píseň díků*“, která je součástí sbírky modliteb *Himmelwärts* (K výšinám), byla napsána dříve ve vězení v Koblenci. Tyto modlitby nám předávají ducha, s nímž zakladatel a jeho následovníci zvládali složité poměry v Dachau. Modlitební texty mají pevný základ v Písmu svatém a v katolické dogmatice. Jsou výmluvnou koncentrovanou výpovědí o schönstattské spiritualitě. Jak řekl zakladatel, mohou být považovány za „autentický dokument naší duchovnosti“.⁸⁸

Z obezřetnosti před státní cenzurou volil P. Josef Kentenich vnější formu modliteb. Domníval se, že veršovaná forma je snadněji zapamatovatelná a vhodnější pro použití v nouzové situaci. Texty modliteb zůstaly v tomto novém vydání nezměněny. Autorem textů, jakož i členěním obsahu, věnováním a předmluvou k prvnímu vydání je sám pater J. Kentenich.⁸⁹

„Ten, kdo používá trvale sbírku „Himmelwärts“ s jejími abstraktními myšlenkami a drsnými, bezobraznými jazykovými formami jako knihu k rozjímání, ten vzrůstá do úmluvy tak hluboce, že se v ní brzy cítí dobře jako ryba ve vodě, až se stane jeho osobní životní formou, jeho charakteristickým základním duševním nastavením, které podstatně spoluurčuje všechna jeho rozhodnutí a zřetelně spoluurčuje vše, co dělá.“ (P. J. Kentenich „Dopis Josefu Schmitzovi, 13.5.1952“).⁹⁰

Mezi oblíbené schönstattské modlitby patří: *Maria, Matko má, Královno* (doporučená jako denní obnova úmluvy lásky), *V tvou moc a lásku* (někdy bývá označovaná jako modlitba důvěry), *Dost nikdy nemohu děkovat ti Máti* (modlitba díků), *Znáš cestu pro mne* (modlitba k Boží prozřetelnosti), *Duchu svatý, jsi duší mé duše* (upravená modlitba k Duchu svatému od kardinála Merceira).⁹¹

⁸⁷ Srov. LIGA SCHÖNSTATTSKÝCH MAMINEK ČR. *Maminky se modlí za své rodiny 1*. Rosice: Gloria, s. 9-99.

⁸⁸ Srov. KENTENICH, J. *Himmelwärts*. Dostupné: www.schhw.net/cz/chapter_21.htm.

⁸⁹ Srov. *Tamtéž*.

⁹⁰ WOLF, P. *Tvá úmluva-naše poslání*. Brno: Schönstattské hnutí v České republice, 2014, s. 52.

⁹¹ NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypťák, 2004, s. 68.

3. RODINA JAKO MODLITEBNÍ SPOLEČENSTVÍ

Rodina je vztahový systém, jehož základem je otec a matka, od kterých se odvíjí vnitřní struktura a rodinné vazby. Spolu s dětmi tvoří společenství, které společně sdílí čas a prostor. Společným soužitím se učí dávat a přijímat, je to místo, kde se vytváří lidská osobnost, která zraje k moudrosti, a kde je důležitou složkou společně prožívaná a působená radost.⁹² Každá rodina potřebuje ke svému životu a příznivému rozvoji pevné místo, domov. Naším zaměřením bude pohled na křesťanskou rodinu, její aspekty, způsob života a nad tím, co dělá křesťanskou rodinu tou skutečnou rodinou. V úvodu si odkryjeme význam pojmů křesťan, křesťanská rodina a křesťanský domov.

3.1. Křesťanská rodina

Křesťanem se člověk stává po obdržení mimořádného daru od Boha, jímž je křest. Předpokladem pro přijetí křtu je víra, která musí být při křtu veřejně vyznána. Křtem je umožněno kráčet cestou z oblasti smrti do oblasti života; je to brána do církve a počátek trvalého společenství s Bohem.⁹³ Základní pravdou pro křesťana je přítomnost stvořitelského úkonu při plození člověka.⁹⁴ Rodinu tvoří manželstvím spojení muž a žena spolu se svými dětmi. Smyslem manželství a rodiny je vzájemné dobro, přijetí a výchova dětí.⁹⁵ Sloučením pojmů rodina a křest vzniká název „křesťanská rodina“, jenž znamená rodina pokřtěných. Společné místo, kde rodina žije a kde jsou dětem předávány základy víry, je jejich křesťanským domovem. Je to místo, kde se utváří společenství milosti, učí se modlitbě a je školou lidských ctností a křesťanské lásky. Proto bývá rodinný domov označován „domácí církví“⁹⁶. Církev je seskupení velkého množství lidí, do kterého se

⁹² Srov. Různé rodiny, stejná práva: *Rodiny a společnost*. Dostupné: www.stejnarodina.cz/co-je-rodina.html.

⁹³ Srov. *YOUCAT: katechismus katolické církve pro mladé*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 116-117.

⁹⁴ Srov. BOUBLÍK, V. *Teologická antropologie: člověk v Kristu Ježíši*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 58.

⁹⁵ Srov. *YOUCAT: katechismus katolické církve pro mladé*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 202.

⁹⁶ Srov. KKC, čl. 1666.

odráží Boží láska. To, co je církev ve velkém, je rodina v malém. Vnitřní silou domácí církve je Kristus. Jeho přítomností se stává rodina společenstvím víry, lásky a naděje.⁹⁷

Děti jsou největším darem, kterého lze dosáhnout v manželství. Posláním manželů je své děti vychovávat s nejlepším vědomím a mít na paměti autoritu Božího zákona.⁹⁸ Mezi rodiči a dětmi má být veden výchovný dialog. Vzájemně se musí učit přijímat a dávat a pro správné fungování a vzájemný růst rodinného společenství je potřeba velké oběti a sebezáporu. Děti mají zachovávat lásku a úctu k rodičům, jen tak může mít křesťanská rodina skutečné lidské hodnoty.⁹⁹

Žije-li rodina dobře v manželském a rodinném společenství má to pozitivní odraz v životě jednotlivého člověka i celé křesťanské společnosti. Pro dobrý rozvoj křesťanské rodiny a společenství je přijímána jakákoli pomoc, která podporuje manžele a rodiče v jejich velkém úkolu šířit společenství lásky.¹⁰⁰

Pater Kentenich o rodině řekl, že je „základem a korunou“.¹⁰¹ Manželský a rodinný život členů schönstattské rodiny má svůj střed v domácí svatyňce. Rodiče a děti svůj běžný den utvářejí ve sjednocení s Pannou Marií. Hlavním prostředkem sjednocení je společná modlitba, vzájemné naslouchání jeden druhého, sdělování prožitků. Tím se vytváří vlastní rodinná kultura, která je důležitá pro společnou výchovu, protože posiluje a upevňuje spoluodpovědnost ve všech oblastech života.

Skutečnou křesťanskou rodinu utváří vzájemný rodinný vztah. Ten je potřeba zpevňovat pravidelnou společnou účastí na slavení eucharistie, meditacemi, duchovními obnovami, studiem textů zakladatele a zejména modlitbou.

⁹⁷ Srov. *YOUCAT: katechismus katolické církve pro mladé*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 155 a 203.

⁹⁸ Srov. GS, čl. 50.

⁹⁹ Srov. JAN PAVEL II. *Familiaris consortio*, čl. 21.

¹⁰⁰ Srov. GS, čl. 47.

¹⁰¹ Srov. KENTENICH, J. *V pondělí večer...: Manželský život jako cesta ke svatosti*. Rosice u Brna: Gloria, 2007, s. 5.

3.1.1. Rodinná spiritualita

Slovník spirituality definuje „rodinnou spiritualitu“ jako cestu, na které muž a žena spojení svátostí manželství společně rostou ve víře, naději a lásce a svědčí dětem a ostatním o lásce Kristově, která přináší spásu.¹⁰²

Životní zkušeností se rozrůstá a nabývá spirituality manželství a rodinného života. Manželská spiritualita je naplněním vztahu mezi mužem a ženou, který je realizovatelný v manželství. Tuto spiritualitu charakterizuje a poznamenává cit lásky, vzájemná sexualita, společný život, ale zejména svátost. Rodinná spiritualita navazuje na spiritualitu manželskou, avšak rolí otcovství a mateřství je rozšiřována na vzájemný vztah mezi rodiči a dětmi. V širším smyslu pojímá význam rodinné spirituality i spiritualitu snoubeneckou a spiritualitu vdovství.¹⁰³

V manželství je křesťanské bytí založeno na víře, kořeny se nachází v Božím slově. Má dojít k pochopení smyslu náboženské struktury spojitosti mezi mužem a ženou a k pochopení jeho určitého svátostného rázu. Svátostí manželství naznačují křesťanští manželé tajemství jednoty a plodné lásky mezi Kristem a církví. Samotní manželé mají podíl na tomto tajemství. (srov. Ef 5,32). Z těchto manželství vyrůstají rodiny, ve kterých jsou přiváděny na svět děti, nová lidská společnost, která se při křtu působením milosti Ducha svatého stává Božími dětmi. A to je nutné pro to, aby byl Boží lid v běhu času neustále přítomný. (srov. LG 11). Základní cesta manželské spirituality je Kristus, jenž je původcem a plností této jednoty. Neměnnou hodnotou každé dobré křesťanské rodinné spirituality je její pevný vztah ke Kristu, vědomí, že je místem milosti a spásy. Páteř manželské a rodinné modlitby je utvořena ze slova, pokání a eucharistie. Slovo je potravou víry, pro život rodiny je okamžik slova tvůrcem malé domácí církve. Božím slovem je rodina uváděna do křesťanského pokání, uznává svou hříšnost a má důvěru v Otcovu lásku. Důležitým bodem manželské spirituality je eucharistie. Manželé zdůrazňují v Kristu absolutní dar svého manželského bytí.¹⁰⁴

¹⁰² Srov. DE FIORES, S. GOFFI, T. *Slovník spirituality*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 801.

¹⁰³ Srov. *Tamtéž*, s. 801-802.

¹⁰⁴ Srov. *Tamtéž*, s. 803-809.

3.1.2. Modlitba v rodině

Rodina je prvním místem, kde je započato s výchovou k modlitbě. Vzorem dětí v modlitbě jsou jejich rodiče. Pro společnou modlitbu rodiny je přínosné, modlí-li se manželé spolu. Jejich společná modlitba upevňuje vzájemné manželské pouto.¹⁰⁵ Modlitba v rodině vyžaduje trpělivost a pravidelnost, zejména v rodinách s malými dětmi. „Naděje je radostí, trápení vyžaduje trpělivost a modlitba si žádá vytrvalost“. (srov. Řím 12,12). Rodiče mají vést své děti k modlitbě a učit je modlit se „jako církve“. Každodenní rodinná modlitba je pro malé děti prvním svědectvím živé paměti církve, kterou trpělivě probouzí Duch svatý.¹⁰⁶ Praktický příklad a živé svědectví rodičů jsou nenahraditelným prvním prvkem výchovy k modlitbě.¹⁰⁷

Základním způsobem modlitby je znamení kříže. Modlitba vyjádřená gesty je modlitbou těla a ducha. Znamení kříže je připomínkou křtu, ve kterém je vzpomínáno na sjednocení s Kristem, který zemřel a byl vzkříšen.¹⁰⁸ Důležité body rodinného setkávání, jenž jsou zároveň časem pro společnou modlitbu mají svůj prostor u jídla a ve večerním čase. Jídlo je symbolem setkání, odpočinku, slavnosti a znamením jednoty. Při společné modlitbě před jídlem a po jídle není hlavním důvodem žehnání pokrmů, jde o chválu Boha za umožnění jídla a přijetí života, který má smysl.¹⁰⁹ Důležitým prvkem večerní modlitby je rekapitulace uplynulého dne, z něj vychází hlavní bod, kterým je zpytování svědomí. Pravidelná každodenní životní revize umožňuje nést odpovědnost za své činy, zamyslet se nad životem a obrátit se do Boží důvěry.¹¹⁰ Tyto základní, společné modlitby v rodině je třeba každodenně přijatelnou formou rozvíjet a uskutečňovat.

Některé modlitby jsou církví obzvláště doporučovány. Za nejúčinnější a nejpřednější společnou modlitbu v rodinách je považována modlitba růžence.¹¹¹ Růženec je forma opakované modlitby a patří k ní živá víra, zejména schopnost zklidnění a prodlévání. Modlí se pomalu a přemítavě. Podstata této modlitby spočívá v životním příběhu Ježíše, který je propojen do životního okruhu své matky. Rozjímá se patnáct událostí ze života Páně, tak jak je spolu s ním prožila jeho matka. Jednotlivá tajemství

¹⁰⁵ Srov. PONSARDOVÁ, Ch., *Víra v rodině*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008s. 72-73.

¹⁰⁶ Srov. KKC, čl. 2685.

¹⁰⁷ Srov. JAN PAVEL II. *Familiaris consortio*, čl. 60.

¹⁰⁸ Srov. LUSTIGER, J. *První kroky v modlitbě*. Brno: Cesta, 1995, s. 24-27.

¹⁰⁹ Srov. *Tamtéž*, s. 63-75.

¹¹⁰ Srov. *Tamtéž*, s. 86-89.

¹¹¹ Srov. JAN PAVEL II. *Familiaris consortio*, čl. 61.

růžence prošly životem Panny Marie.¹¹² Modlit se k Ježíšově matce znamená utíkat se k Bohu prostřednictvím církve, kterým je Panna Maria předobrazem.¹¹³ Mariánská úcta je jedinečným nástrojem k prohloubení rodinného společenství lásky.¹¹⁴

3.1.3. Cesta manželů

Podle vzoru maďarských schönstattských rodin vznikla v Rokoli „Cesta manželů“. Je to cesta v přírodě, jejíž součástí jsou jednotlivá zastavení, obdobná jako u „křížové cesty“. Tato cesta je zaměřena na „manželství“. Jednotlivých zastavení je celkem patnáct a na každém je uveden verš z Bible a otázka k danému životnímu období.¹¹⁵ Cílem cesty je ukázat manželům a poutníkům možnost zamyšlení se nad svým manželstvím. Uvažovat společně nad počátkem manželství, narozením dětí, jejich výchovou, spolužitím se starší generací, rozvíjí postoj modlitby a rodiny.

Cesta manželů vznikla v roce 2014 a schönstattskými rodinami byla darována Panně Marii jako vzdání díky za všechno, co za sto uplynulých let vyrostlo od uzavření první úmluvy lásky.¹¹⁶

Ženy mohou být v Schönstattském hnutí zapojeny samostatně, nebo i s manželem jako rodina.

Podle stupně upoutání na společenství a požadavků existují různá rodinná seskupení, např. liga rodin – společenství rodin, která se scházejí spíše příležitostně, mohou konat společné exercicie, setkávat se na duchovní rozhovory apod.

Dalším stupněm je svaz rodin, kde už je určitý pevný řád i výchovná formace. Skupina několika rodin tvoří tzv. kurs – hledá svůj společný ideál, na kterém se potom orientuje jeho další formace, sebevýchova atd. Schází se pravidelně několikrát ročně a tvoří již doživotní společenství.

Koronou díla rodin je institut schönstattských rodin, o kterém bychom se chtěli více zmínit.

¹¹² Srov. GUARDINI, R. *O modlitbě*. Praha: Zvon, 1991, s. 158-159.

¹¹³ Srov. LUSTIGER, J. *První kroky v modlitbě*. Brno: Cesta, 1995, s. 163.

¹¹⁴ Srov. JAN PAVEL II. *Familiaris consortio*, čl. 61.

¹¹⁵ Srov. *Cesta manželů v Rokli*, Brno: Schönstattské hnutí, Rosice: Gloria, 2014, s. 5-6.

¹¹⁶ Srov. *Tamtéž*, s. 6.

3.2. Institut Schönstattských rodin

Institut schönstattských rodin založil P. J. Kentenichem v roce 1942. Velký rozvoj institutu započal až v 60. letech. Institut je mezinárodní společnost rodin, která rodinu a manželství chápe a žije jako duchovní povolání. Za pojmem „duchovní povolání“ stojí myšlenka následovat Krista ve smyslu evangelních rad. Tato forma života byla v církvi specifická pro kněze, bratry a sestry. Pater Kentenich začal spolupracovat s rodinami, vydal se cestou, kterou je možné v manželském životě možné jít prostřednictvím chudoby, čistoty a poslušnosti. Je to cesta hluboké lásky a vzájemného růstu. Svým životem chtějí manželé ukázat na významnost rodiny, protože rodina je základem budoucnosti církve a světa. Už od prvotní církve se vše základní uskutečňovalo v rodině. I v dnešních rodinách se utváří základ veškeré výchovy.¹¹⁷

Úkolem institutu je výchova a obnova rodin. Rodin žijících radostí a v radosti, že fungují jako rodina, která je nápomocna a vstřícná pro druhé. Rodiny chtějí ukázat, že i přes mnohé vzájemné obtíže je spousta možností jak se dají spoluutvářet partnerské vztahy, jaká jsou možná východiska z problémů a těžkostí, a že i dnešní doba získává sílu z přítomnosti Krista ve svátosti manželství. Cílem institutu je výchova manželů zevnitř. Každý jednotlivec musí začít usilovně pracovat sám na sobě. Je to časový úsek sloužící ke zdokonalení manželského vztahu a vztahu k Bohu, ale také k prohloubení života v rodině. Na setkáních bývají hlavním komunikačním tématem otázky, co je pro život rodiny důležité, čím rodiny žijí, co je naplňuje a co se jich dotýká.

Základem výchovy je poznání sebe sama, rozvíjení svých možností a schopností, nakládání s pocity méněcennosti, odkrytí své vlastní hodnoty. Vztah k sobě je východiskem pro vztah k partnerovi. V tomto úseku výchovy je přiblížena rozdílnost v přemýšlení, pocitech a vnímání muže a ženy. Důležitá je vzájemná komunikace, řešení konfliktů, odpuštění.

Institut rodin se zabývá vztahem k Bohu, například životem ze svátosti manželství, zaměřuje se na utváření všedního dne s Bohem. Ukazuje, jaké zvyky lze vytvářet v rodině, jak se společně modlit. Výchovou se má docílit, aby každý odkryl, co do něho bylo Bohem

¹¹⁷ Srov. *Schönstatt: Rodina jako duchovní povolání*, Pro Institut Schönstattských rodin zpracovala Sylva Krejčířová.

vloženo. Vrcholem pak je poznání a schopnost naučit se z toho žít a dobře působit ve vlastní rodině.¹¹⁸

3.2.1. Manželská spiritualita

V letech 1952 až 1965 žil P. Kentenich v exilu v Milwaukee¹¹⁹. Život v té době nebyl jednoduchý, nastalo období nedůvěry, prohlubování společenské krize a poté následovala i krize rodiny. Pater Kentenich započal s usilovným a pravidelným spolupracováním s rodinami. Formou přednášek se obracel k manželům a promlouval o manželském životě. Interpretoval otázky manželské spirituality, růstu manželské lásky, zabýval se manželstvím z pohledu sv. Pavla. Součástí jeho přednášek byly témata poukazující na překonávání problémů, jež se vyskytují v manželství. Vysvětloval, co je ukryto pod pojmy „smysl“ a „cíl“ manželského života a jak se tyto odpovědi promítají do katolického manželství.

Těmito přednáškami ukázal P. Kentenich ještě před II. vatikánským koncilem svůj jasný postoj k důležité otázce místa Boha v současné společnosti a k významu manželství. Svým jednoduchým stylem představil otázky, které se týkají života a výchovy. Čerpal ze svých zkušeností, z těžkého období, jímž byl i pobyt v koncentračním táboře v Dachau. Podle patera Kentenicha bylo důležité, aby pro vzájemný manželský vztah došlo k propojení všech čtyř forem lásky. Lásky nadpřirozené, duševní, sexuální i erotické. V manželství musí dojít k potlačení vlastního „já“, manželská láska musí zdravě růst a uzrávat do nezištné lásky a věrnosti.¹²⁰

Rodiny, které mají zájem o prohloubení manželské spirituality a další práci s rodinami, např. ve farnosti, se mohou účastnit i tzv. Akademie pro rodinnou pedagogiku, což je dvouletý kurz pro manželské páry čerpající ze spirituality Schönstattu.

¹¹⁸ Srov. *Schönstatt: Rodina jako duchovní povolání*, Pro Institut Schönstattských rodin zpracovala Sylva Krejčířová.

¹¹⁹ Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 145.

¹²⁰ Srov. KENTENICH, J. *V pondělí večer...: Manželský život jako cesta ke svatosti*. Rosice u Brna: Gloria, 2007, s. 17-26.

3.3. Domácí svatyňka

„Domácí svatyňka“ je napodobení originální původní svatyňky v bytě nebo v domě.¹²¹ V této vyhrazené části bytu bývá umístěn kříž, obraz Panny Marie a další symboly (fotografie P. Kentenicha, osobní symboly). Výrazem lásky, který prohlubuje posvátnou atmosféru, je výzdoba ve formě svíce či květin. Daný prostor je duchovně propojený s původní svatyňkou v Schönstattě, je místem setkávání se s Pannou Marií, ale i vzájemným potkáváním členů „schönstattské rodiny“. Zde se uskutečňují společné modlitby, rozhovory a vyslechnutí. Domácí svatyňka je náboženským středem rodiny.¹²²

„Nalezněte pro obraz Panny Marie čestné místo ve svém bytě. Tak se toto místo promění v malou svatyňku, v ní bude Panna Maria působit divy milosti, formovat a posvěcovat rodinu a všechny její členy.“ (P. J. Kentenich „Dopis ze Santa Maria, 15.4.1948“).¹²³

Ve svatyňce bývá s vírou opakováno, co se událo 18. října 1914 v Schönstattu: „Uzavření úmluvy lásky s Pannou Marií, prosba k Panně Marii, aby přebývala v zde přítomné rodině a působila divy milosti. Úmluvou lásky Panna Maria dává příslibení a klade požadavky.“¹²⁴ Domácí svatyňka se stává výchovným a pastoračním prvkem.

3.3.1. Putovní svatyňka

Pastorační iniciativou mezinárodního Schönstattského hnutí vznikl projekt „Putovní svatyňka“.¹²⁵ Putovní obraz Matky Tříkrát Podivuhodné v dřevěném rámu ve tvaru svatyňky je přenosným obrazem. Než se zaměříme na oblast praxe putovních svatyňek, ohlédneme se za životem muže a iniciátorem „putovních svatyněk“.

¹²¹Srov. J. NIEHAUS. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 46.

¹²² Srov. www.pastorace.cz/Schonstattske-hnuti.html.

¹²³ KENTENICH, J. *Schönstatt - zakládací listiny*. Brno: CENTA spol. s. r.o. 2014, s. 81.

¹²⁴ Obsahem zakládající listiny jsou prvky tradiční úmluvy. Otec Kentenich měl v říjnu roku 1963 promluvu v Milwaukee k manželským párům, kde tyto požadavky shrnul. Šest Mariiných příslibů v schönstattské úmluvě lásky: 1. „Budete mi dělat radost, když budu přebývat mezi vámi 2. a rozdělovat dary milosti v hojnosti.“ 3. „Odsud budu přitahovat mladistvá srdce k sobě.“ 4. „Budu je vychovávat, 5. aby se stala užitečnými nástroji ž. v mých rukou.“ Šest Mariiných požadavků v schönstattské úmluvě lásky: 1. „Dokažte nejprve svými skutky, že mne opravdu milujete.“ 2. „Zvětšete své úsilí na nejvyšší míru.“ 3. „Toto posvěcování od vás žádám.“ 4. „Horlivě mi přinášejte příspěvky do kapitálu milosti.“ 5. „Plňte své povinnosti co nejvěrněji.“ 6. „Modlete se“. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 54-55.

¹²⁵ Srov. Schönstattské hnutí, *Putovní svatyňky*. Dostupné: www.schoenstatt.cz/drupal7/content/schonstatt/putovni_svatynky.

Joao Luiz Pozzobon se narodil se v prosinci roku 1904 se ve vesnici Ribeirao v jižní Brazílii. V roce 1927 se oženil s Teresou Turcatto. Manželé se zanedlouho odstěhovali do města Santa Maria, kde si Joao Pozzobon otevřel malý obchod. Teresa pár let po svatbě umírá na následky tuberkulózy. Pozzobon se dvěma malými dětmi se krátce nato žení podruhé. Se svou druhou ženou Viktorií měl v manželství pět dětí.¹²⁶

Při stavbě exercičního domu v Santa Maria v období let 1947 – 1948 se seznámil se Schönstattským hnutím. Ovlivnil ho Josef Engling¹²⁷ se svými přívrženci, a zejména jejich heroismus¹²⁸ a neskutečně velká láska k Matce a Královně. To se vrylo do srdce Joao Pozzobona, který šel jejich cestou.¹²⁹

Od roku 1950 navštěvoval rodiny s putovním obrazem Matky Tříkrát Podivuhodné a šířil modlitbu růžence. Z apoštolátu modlitby se stala růžencová kampaň, která byla počátkem začínající pastorace rodin. Dne 19. října 1952 se Joao Pozzobon zasvětil Panně Marii a přislíbil, že veškerý volný čas věnuje kampani putující Matky.¹³⁰ V květnu roku 1954 založil „Vila Nobre da Caridade“ (Sídliště šlechetné lásky k bližnímu) na znamení náklonnosti Panny Marie k chudým a potřebným.

Ve stejném roce s putovním obrazem započal s návštěvami ve školách. V roce 1958 dostal k Vánocům darem napodobeninu putovního obrazu. Tento dar ho podnítil k myšlence a 1. února 1959 svěřil malý putovní obraz rodinám s posláním, aby jednou měsíčně každou rodinu navštívila Panna Maria. Tím započala tzv. „organizace rodin“. Dne 30. prosince 1972 přijal Joao Pozzobon jáhenské svěcení. S Pannou Marií přinášel do rodin starým a nemocným lidem i svaté přijímání. Jeho apoštolát s putovní svatýňkou se ještě víc posílil. „Růst je životní zákon. Čím víc se oblast Pozzobonovy apoštolátské práce rozšiřovala, tím hlouběji prorůstaly kořeny jeho života.“¹³¹ 27. června 1985 byl na cestě do

¹²⁶ Srov. URIBURU, E. *Hrdinou dnes, ne až zítra*, Rosice u Brna: Gloria 2011, s. 9-15.

¹²⁷ Josef Engling byl sodál a prefekt v schönstattské Mariánské družině. Na konci května 1918 se zasvětil Panně Marii, padl 4. října 1918 u Camrai ve Francii. Srov. WOLFFOVÁ, M, *Vaše srdce se rozhořela*. Institut Mariiných sester, 2008, s. 11-15.

¹²⁸ Portugalské pojmy „heroé“, „heroismo“ mohou být přeložením „hrdina“ a „hrdinství“ v našich poměrech špatně chápané. Pozzobon vyjadřuje v těchto slovech vždy znovu svou životní zkušenost, že s průměrností, případně pouhým plněním „křesťanských povinností“, není možný plodný, déle trvající apoštolát.

¹²⁹ Srov. WOLFFOVÁ, M, *Vaše srdce se rozhořela*. Institut Mariiných sester, 2008, s. 42.

¹³⁰ Srov. URIBURU, E. *Hrdinou dnes, ne až zítra*. Rosice u Brna: Gloria 2011, s. 16-31.

¹³¹ URIBURU, E. *Hrdinou dnes, ne až zítra*. Rosice u Brna: Gloria 2011, s. 47.

svatyňky sražen nákladním autem a na následky nehody zemřel. Během pětatřiceti let nachodil pro Pannu Marii více než 140 000 km.¹³²

Díky nesmírnému úsilí jáhna Pozzobona vzniklo mezinárodní růžencové hnutí. Putovní obrazy Matky Třikrát Podivuhodné, se rozšířily v roce 1984 do Argentiny, Bolívie, Chile, Jižní Afriky, Paraguaye, Uruguaye, USA a Zimbabwe.¹³³

3.3.1.1. Průběh v praxi

Putovní obraz s vyobrazením „Třikrát podivuhodné Matky a Královny schönstattské“ putuje po světě od roku 1950. Seznámíme se s tím, jak „putování obrazu“ probíhá, kdo a za jakých podmínek se může zapojit do této pastorační iniciativy.

S touto aktivitou je možné začít až po odsouhlasení duchovním správcem dané farnosti. Putovní okruh je vytvořen z deseti rodin nebo jednotlivců, putovní svatyňka zůstává u každého zhruba tři dny. Je důležité si uvědomit, že příchod putovní svatyňky není příchodem „něčeho“, ale je to příchod „někoho“ – Panny Marie, která nese Božího syna.

Důraz je kladen na předání svatyňky, význam předání je v setkání člověka s člověkem. Taková je podobnost z biblického základu, který je podkladem této iniciativy.¹³⁴

„V těch dnech se Maria vydala na cestu a spěchala do hor do města Judova. Vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. Když Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, pohnulo se dítě v jejím těle; byla naplněna Duchem svatým a zvolala velikým hlasem: „Požehnaná jsi nade všechny ženy a požehnaný plod tvého těla Jak to, že ke mně přichází matka mého Pána? Hle, jakmile se zvuk tvého pozdravu dotkl mých uší, pohnulo se radostí dítě v mém těle. A blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána.“ Maria řekla: „Duše má velebí Pána ...“ (Lk 1,39 – 46).

Svatyňka má být umístěna na pěkném místě, kde se potkávají členové rodiny a prožívají své každodenní starosti a povinnosti, má to být místo kde se odehrává všední den. Důležité je jak u jednotlivce nebo rodiny najít si čas pro Boha a pro druhé. Vhodné je najít

¹³² Srov. URIBURU, E. *Hrdinou dnes, ne až zítra*. Rosice u Brna: Gloria 2011, s. 109-112.

¹³³ Srov. NIEHAUS, J. *200 otázek o Schönstattu*. Brno: Nakladatelství Sypták, 2004, s. 153.

¹³⁴ Srov. *SPOJ NÁS: Projekt putovní svatyňka*. Brno: Schönstattské hnutí, 2016(1), s. 22-23.

si čas pro modlitbu, na čtení Písma svatého, na rozhovor s partnerem nebo hraní s vnoučaty.¹³⁵ V příchodu a odchodu svatyňky je hluboký smysl. Určitou pravidelností vzniká rytmus, jenž dává smysl rušnému všednímu dni.

Každý putovní okruh má svého průvodce, který se stará o organizační stránku své skupiny a je zároveň kontaktní osobou. Jeho úkolem je pomoci novým členům do zapojení v putovním okruhu.

Členství není ničím podmíněno, z okruhu je možné kdykoliv vystoupit. Je-li ve skupince více než patnáct členů, je to podnět pro vytvoření nového okruhu. Pokud je putovní okruh delší dobu s méně než sedmi členy, zruší se. Tato iniciativa je hrazena z dobrovolných příspěvků, po účastnících není požadována finanční spoluúčasť. Dvakrát do roka vychází „Info-časopis“, ve kterém si členové sdělují své poznatky, zážitky a podněty. Účastníkům je dána možnost pro uskutečnění společných setkání či připravení poutě u schönstattské svatyňky. Tato vzájemná setkání jsou pro členy velkým přínosem a nesmírným obohacením.¹³⁶

¹³⁵ Srov. Schönstattské hnutí, *Putovní svatyňky*. Dostupné: www.schoenstatt.cz/drupal7/content/schonstatt/putovni_svatynky.

¹³⁶ Srov. *SPOJ NÁS: Projekt putovní svatyňka*. Brno: Schönstattské hnutí, 2016(1), s. 22-23.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo seznámit s Schönstattským hnutím, ukázat možnosti a způsoby zapojení se do schönstattské rodiny a zároveň přiblížit současnou modlitební praxi.

Za základní bod celé práce jsem považovala podrobněji představit zakladatele Schönstattského hnutí patera Josefa Kentenicha. Aby byl pochopen smysl jeho myšlenky „svěření se Panně Marii“, je jeho život popsán od dětských let, jelikož v období dětství započala jeho velká důvěra k Panně Marii. Z dostupných literárních pramenů se podařilo podrobněji vystihnout život a následně i dílo Josefa Kentenicha.

Možnost zapojení do schönstattské rodiny se stala jednou z hlavních motivací. Byla zvolena jak obecná cesta seznámení se strukturou Schönstattského hnutí, tak i cesta podrobnějšího popisu, kde byl představen Institut schönstattských rodin. Neméně významným účelem je přiblížení vztahu k modlitbě a celkové nastínění modlitební praxe jak u jednotlivců, členů hnutí, tak i ve společenství. Práce je obohacena o pojednání modliteb P. Kentenicha, jež vznikly v koncentračním táboře v Dachau. Je nutno konstatovat, že zdrojem této části není literární podklad, nýbrž internetový zdroj. Jedna z modliteb dané sbírky je uvedena v příloze bakalářské práce.

Dalším ze záměrů bylo podrobně seznámit s modlitební praxí uskutečňovanou prakticky v rodině. Popis praktické části je uveden u putovní svatyně. Byly shromážděny podklady ukazující počátky vzniku této iniciativy, představen iniciátor svatyně a následně uveden průběh v praxi.

Téma modlitební praxe Schönstattského hnutí aplikované v životě rodiny je velmi obsáhlé a zdaleka není vyčerpáno. Nabízí se další otázky ke zpracování. Např. ze života a působení zakladatele v exilu v Milwaukee, které zde byly zmíněny jen okrajově. Při zkoumání zdrojů se podněty modlitby často prolínaly s podněty výchovy, jimž se P. Kentenich věnoval a zdárně je rozvíjel. Nabízí se i jiné náměty, které by byly vhodné k dalšímu navázání.

Zpracování bakalářské práce bylo velmi potěšující a najde-li se někdo, jemuž pomůže při hledání nových modlitebních podkladů, či jakémkoliv jiném životním směru, bude splněn její účel.

„Modlitba nezprostředkuje pouze
spojení s nebem,
ale i s milovanými lidmi
a jejich starostmi.“

J. KENTENICH

ANOTACE

Jméno a příjmení autora:	Zdeňka Turková
Instituce:	Univerzita Palackého v Olomouci Cyrilometodějská teologická fakulta Katedra pastorální a spirituální teologie
Název práce:	Modlitební praxe Schönstattského hnutí aplikovaná v životě rodiny.
Vedoucí práce:	ThLic. Marta Lucie Cincialová, Th.D.
Počet stran:	54
Klíčová slova:	schönstattské hnutí, rodina, modlitba, svatyňka

Záměrem práce je představit Schönstattské hnutí a obeznámit s jeho základy. Práce vyzvedá úlohu ženy, smysl rodiny a potřebu domova. Cílem práce je ukázat, že modlitba je vzájemným poutem, kterým je propojeno Schönstattské hnutí a rodina. Prostřednictvím tohoto spojení se prohlubuje úmluva lásky a roste vztah k Bohu.

ANNOTATION

Name and surname: Zdeňka Turková

Institution: Palacký University Olomouc
St. Cyril and Methodius Faculty of Theology
Department of Pastoral and Spiritual Theology

Title of the thesis: Prayer practice of Schoenstatt movement applied to family life

Supervisor: ThLic. Marta Lucie Cincialová, Th.D.

Number of pages: 54

Year of exam: 2016

Key words: schoenstatt movement, family, prayer, shrine

The aim of the work is to introduce the Schoennstatt movement and apprise with its elements. Work collect the role of the woman, purpose of the family and the needs of home. The meaming of the work is to show that the prayer is mutual bond, which is connected Schoennstatt movement and family. Through of this connection is covenant of love more deep and growes relationship to God.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

PRAMENY:

KENTENICH, Joseph a WOLF, Peter (ed.). *Tvá úmluva - naše poslání: vybrané texty od Josefa Kentenicha k úmluvě lásky*. Vydání 1. Brno: [Schönstattske hnutí v České republice], 2015. ISBN 978-80-905780-3-6.

KENTENICH, Joseph. *Schönstatt - zakládací listiny*. Vyd. 1. Brno: Schönstattske hnutí v České republice, 2014. ISBN 978-80-905780-0-5.

KENTENICH, Josef. *V pondělí večer...: Manželský život jako cesta ke svatosti*. Vyd. 1. Rosice u Brna: Gloria, 2007. ISBN 978-80-86760-31-5.

KENTENICH, Josef. *Životní tajemství Schönstattu*. (E.Večeřová, překl.) Institut schönstattske rodin, 2013. ISBN 3876200253.

NIEHAUS, Jonathan. *200 otázek o Schönstattu*, Brno: nakladatelství Sypták, 2004. „Bez ISBN“.

SCHLICKMANN, Dorothea M. *Skrytá léta: dětství a mládí patera Josefa Kentenicha (1885-1910)*. Vyd. 1. Rosice: Pro Schönstattske hnutí v ČR vydalo nakl. Gloria, 2011, 267 s. ISBN 978-80-86760-54-4.

URIBURU, Esteban. *Hrdinou dnes, ne až zítra: Heroe hoy, no mañana: prostý jáhen João Luiz Pozzobon*. 1. vyd. Rosice u Brna: Pro Schönstattske hnutí v ČR vydalo nakl. Gloria, 2011. ISBN 978-80-86760-56-8.

URIBURU, Esteban. *Říkají mu Otec*. 1. vyd. Rosice u Brna: vydaly Schönstattske sestry Mariiny, 1997. „Bez ISBN“.

WOLF, Peter. *Ein Bild geht um die Welt*. Vallendar: Schönstatt-Verlag, 2015. ISBN 978-3-935396-58-5.

WOLFFOVÁ, Margareta. *Vaše srdce se rozhořela*. Institut Mariiných sester, 2008. „Bez ISBN“.

LITERATURA:

BENEDIKT XVI. *Modlitba*. Olomouc: Matice cyrilometodějská ve spolupráci s Arcibiskupstvím olomouckým, 2008. ISBN 978-80-7266-285-2.

Bible. *Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Český ekumenický překlad. 16. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 1985. ISBN 80-85810-44-1.

- BOUBLÍK, Vladimír. Teologická antropologie: člověk v Kristu Ježíši. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. Teologie (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 80-7192-490-3.
- BUOB, Hans. Růst v modlitbě: Cesta obrácení: Přednášky. 1. vyd. Praha: Portál, 1993, ISBN 80-85282-52-6.
- Cesta manželů v Rokoli. Vyd.3. Překlad Jiří Landa. [Brno: Schönstattské hnutí v České republice], 2014. ISBN 978-80-905780-2-9.
- DE FIORES, Stefano a Tullo GOFFI. Slovník spirituality. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, 1295 s. ISBN 80-7192-338-9.
- DIBELKOVÁ, Irena. Poutní místa v Čechách. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-844-x.
- Dokumenty II. vatikánského koncilu. 1. vyd. Praha: Zvon, 1995, 603 s. ISBN 80-7113-089-3.
- ELDREDGE, John a ELDREDGE, Stasi. Úchvatná!: odhalte tajemství ženské duše. 2. vyd. Překlad Dan Drápal. Praha: Návrat domů, c2010. ISBN 978-80-7255-229-0.
- GUARDINI, Romano. O modlitbě: uvedení do školy křesťanské modlitby. Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-7113-038-9.
- JAN PAVEL II. Evangelium vitae. O životě, který je nedotknutelné dobro. 1.vyd. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-139-3.
- JAN PAVEL II. Familiaris consortio. O úkolech křesťanské rodiny v současném světě. 2.vyd. Praha: Zvon, 1996. ISBN 80-7113-161-X.
- JAN PAVEL II. Mulieris dignitatem. O důstojnosti a povolání ženy. 1.vyd. Praha: Zvon, 1992. ISBN 80-7113-053-2.
- LACHMANOVÁ, Kateřina. *Síla přímělné modlitby*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. ISBN-978-80-7195-174-2.
- LUSTIGER, Jean-Marie. *První kroky v modlitbě*. 1. Vyd. Překlad Jana Švancarová. Brno: Cesta, 1995. ISBN 80-85319-44-6.
- LIGA SCHÖNSTATTSKÝCH MAMINEK ČR. *Maminky se modlí za své rodiny I: Akce Schönstattského hnutí žen a matek*. Rosice: Gloria. „Bez ISBN“.
- NAILISOVÁ, M. Annette, Svatost všedního dne. Vydáno jako studijní materiál pro vnitřní potřebu Schönstattského hnutí, 2011. „Bez ISBN“.
- PIUS. Encyklika Pia XI. O křesťanském manželství Casti connubii. 2. vyd. Olomouc: Velehrad, 1941. 100 s. ISBN neznámé.

PONSARD, Christine. Véra v rodině. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-184-1.

SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael. Rok se svatými. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994. ISBN 80-85527-75-8.

Schönstatt: Rodina jako duchovní povolání, Pro Institut Schönstattských rodin zpracovala Sylva Krejčířová. „Bez ISBN“.

Slovník biblické teologie, Velehrad: Křesťanská akademie, 1981, bez ISBN.

ŠPIDLÍK, Tomáš. Prameny světla: (příručka křesťanské dokonalosti). Vyd.5. (v nakl. Refugium). Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2012. ISBN 978-80-7412-111-1.

YOUCAT: katechismus katolické církve pro mladé. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. ISBN-978-80-7195-495-8.

PERIODIKUM:

Spoj nás: *Projekt putovní svatyňka*. Brno: Schönstattské hnutí, 2016, (1).

Spoj nás: *Schönstattské společenství modlitby*. Brno: Schönstattské hnutí, 2016, (2).

INTERNETOVÉ ODKAZY:

Homiletický web pro kněze: Mateřství – záležitost srdce. [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.kapky.eu/homilie/prilezitostne/den-matek/den-matek-004.

JAN PAVEL II., *List ženám* [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.pastorace.cz/Tematicke-texty/List-Jana-Pavla-II-zenam-1995.html.

Katolická církev v České republice: *Papež František zdůraznil úlohu žen v církvi* [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.cirkev.cz/archiv/150209-papez-frantisek-zduraznil-ulohu-zen-v-cirkvi.

KENTENICH, J.: *Himmelwärsst*. [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.schhw.net/cz/chapter_21.htm.

Pastorace.cz: *Schönstattské hnutí* [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.pastorace.cz/Tematicke-texty/Schonstattske-hnuti.html>.

REFLEX: *Mužský a ženský mozek se liší. Fungují prostě jinak*. [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.reflex.cz/clanek/veda/53260/muzsky-a-zensky-mozek-se-lisi-funguji-proste-jinak.html.

- Rokole - *mariánské poutní místo* [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://rkc-jestrebihory.pontte.eu/Dokumenty/Rokole.pdf>.
- Různé rodiny, stejná práva: *Rodiny a společnost* [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/co-je-rodina.html>.
- Säkularinstitut Frauen von Schönstatt: *Unser Gründer*. [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.frauen-von-schoenstatt.de/index.php?page=unser-gruender&hl=de_DE.
- Schönstatt *Apoštolské hnutí: Schönstattských: klíčové cíle* [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.schoenstatt.de/de/besucher-information/wichtigste-orte.htm.
- Schönstattské hnutí: *Schönstatt - poutní místo* [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.schoenstatt.cz/drupal7/content/schonstatt/schonstatt-poutni-misto.
- Schönstattské hnutí: *Putovní svatyněky* [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.schoenstatt.cz/drupal7/content/schonstatt/putovni_svatynky.
- Unie katolických žen.: PhDr. Markéta Koronthályová: Identita ženy (zamyšlení)*. [online]. [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: www.ukz.katolik.cz/texty/mkor-identita%20zeny.htm.
- Unie katolických žen.: PhDr. Markéta Koronthályová: Úvaha o postavení ženy v současné církvi. Dostupné*[online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.katolickezeny.cz/?p=381.
- Víra na internetu.: Identita ženy ve světle stvoření (prof. dr. Miroslav Zedníček)*. [online]. [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: www.vira.cz/Texty/Knihovna/Identita-zeny-ve-svetle-stvoreni-prof-dr-Miroslav-Zednicek.html.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK:

Gn	-	první kniha Mojžíšova (Genesis)
Ex	-	druhá kniha Mojžíšova (Exodus)
Ez	-	knih proročka Ezechiela
Mt	-	evangelium podle Matouše
Lk	-	evangelium podle Lukáše
Jan	-	evangelium podle Jana
Mk	-	evangelium podle Marka
Řím	-	list Římanům
1Kor	-	první list Korintským
LG	-	Věřoučná konstituce o církvi Lumen gentium
GS	-	Pastorální konstituce o církvi v dnešním světě Gaudium et spes
KKC	-	Katechismus katolické církve
MTA	-	Matka třikrát podivuhodná
USA	-	Spojené státy americké
čl.	-	článek
např.	-	například
P.	-	Páter (duchovní otec, kněz)
r.	-	roku
s.	-	strana
sv.	-	svatý
tzv.	-	takzvaně

SEZNAM PŘÍLOH:

Příloha (s. 51) - fotografie obrazu Matky třikrát podivuhodné, zasněžená modlitba

Příloha (s. 52) - fotografie zakladatele, fotografie Schönstattské kapličky v Rokoli

Příloha (s. 53) - fotografie putovní svatyňky

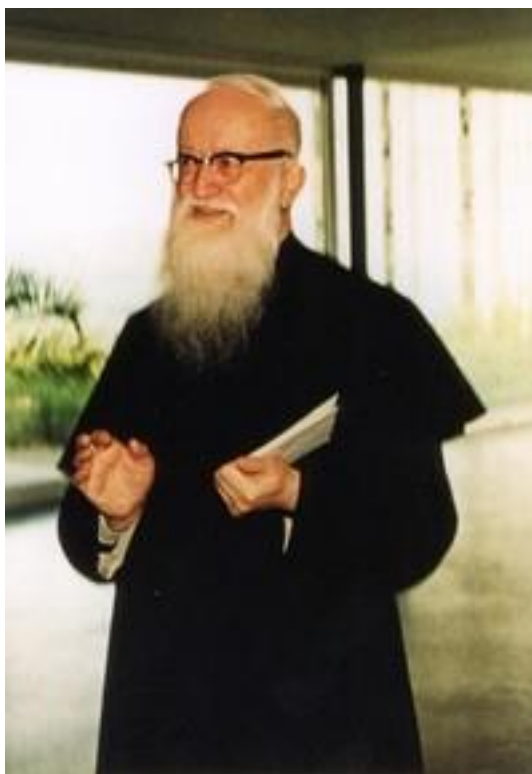
Příloha (s. 54) - modlitba z Dachau - Himmelwärts „Chci, Maria, ti píseň díky zpívat“

Milostný obraz Matky Třikrát Podivuhodné

*Maria, Matko má, Královno,
tobě se úplně obětuji.
Na důkaz své oddanosti
zasvěcuji ti dnes své oči,
své uši, svá ústa, své srdce,
sebe samého docela.
Protože náležím tobě,
dobrá Matko,
chraň, vychovávej a používej mě.
Jsem tvé dítě a tvé vlastnictví.
Amen.*

Zásvětná modlitba

Zakladatel P. Josef Kentenich¹³⁷

Kaplička „Betlém“ v Rokoli

¹³⁷ Säkularinstitut Frauen von Schönstatt, *Unser Gründer*. Dostupné: www.frauen-von-schoenstatt.de/index.php?page=unser-gruender&hl=de_DE

Putovní svatyňka

Modlitby z Dachau – Himmelwärts¹³⁸

Chci, Maria, ti píseň díků zpívat

⁵⁵⁹ Chci, Maria, ti píseň díků zpívat,
za lásku s láskou tvoje jméno vzývat.

Tys mateřsky nás vedla v každý čas,
vždyť co by bylo bez tvé lásky z nás!

⁵⁶⁰ Žes ve všech bouřích věrně při nás stála,
své srdce v něžné lásce s naším spjala,
za to ti, Matko, vždy chci děkovat
a bez výhrad se k tobě darovat!

¹³⁸ KENTENICH, J. *Himmelwärtst*. Dostupné: www.schhw.net/cz/chapter_21.htm.